
Avfallsplan 2018-2022

Varbergs och Falkenbergs kommun

**Varbergs
kommun**

**FALKENBERGS
KOMMUN**

Avfallsplan 2018-2022

Projektledare: Elisabeth Andersson, VIVAB

Arbetsgrupp: Lisa Johansson, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen Varbergs kommun
Carl Lagerblad, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen Varbergs kommun
Per-Anders Johansson, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen Falkenbergs kommun
Mattias Hedström Hjort/Linda Corneliusson Linde, Falkenbergs kommun
Sofie Nilsson, Samhällsutvecklingskontoret, Varbergs kommun

Styrgrupp: Margareta Björksund-Tuominen VIVAB, Stefan Andersson Miljö-och hälsoskyddsförvaltningen Varberg, Anders Ramberg Miljö-och hälsoskyddsförvaltningen Falkenberg, Jan Malmgren Samhällsutvecklingskontoret Varberg

1 Läsanvisning

Avfallsplanen i föreliggande dokument är gemensam för Varbergs och Falkenbergs kommuner och är en revidering av den plan som antogs under 2010 och avsåg åren 2010-2015. Målformuleringar och åtgärdsförslag i planen är gemensamma för kommunerna. Dock presenteras och beskrivs kommunerna var för sig.

2 Ordlista

Avfall	Avfall avser varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göras sig av med.
Deponi	Ett kontrollerat upplag för avfall som inte avses flyttas, även kallad "soptipp".
Farligt avfall	Farligt avfall avser sådant avfall som har egenskaper som gör att det måste hanteras särskilt för att inte skada levande organismer eller miljön.
Grovavfall	Grovavfall är den del av hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande att det inte är lämpligt att samla in i kärl eller säck.
Hushållsavfall	Avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. Exempel på hushållsavfall är städsopor, matavfall, köksavfall, latrin, slam, grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, läkemedelsrester, farligt avfall samt döda mindre sällskapsdjur.
Kärlavfall	Den del av hushållsavfallet som vanligtvis läggs i sopkärlet, exklusive avfall till materialåtervinning, grovavfall och farligt avfall.

Matavfall	Biologiskt lättnedbrytbart avfall, den del av organiskt avfall som på kort tid kan brytas ner i biologiska processer.
Återanvändning	Användning av kasserad produkt utan rengöring eller reparation.
Återvinning	Bland annat materialåtervinning, energiutvinning, kompostering och annan biologisk omvandling.
Återvinningscentral (ÅVC)	Bemannad central där hushåll kan lämna grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall och annat återvinningsbart avfall. Avfallslämnaren sorterar själv avfallet i olika behållare.
Återvinningsstation (ÅVS)	Obemannad station för returpapper och förpackningar. Avfallet sorteras i olika behållare av avfallslämnaren.

Innehållsförteckning

1	LÄSANVISNING	2
2	ORDLISTA.....	2
	INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	4
3	SAMMANFATTNING	5
4	MÅLOMRÅDEN, MÅL OCH ÅTGÄRDER	6
4.1	MÅLOMRÅDE AVFALL EN RESURS.....	6
4.2	MÅLOMRÅDE MINSKAD PÅVERKAN PÅ MILJÖN	9
4.3	MÅLOMRÅDE GOD SERVICE OCH ARBETSMILJÖ	11
4.4	BAKGRUND TILL MÅL OCH ÅTGÄRDER.....	13
4.4.1	Avfallstrappan	13
4.4.2	Miljö kvalitetsmål.....	14
5	STYRMEDEL.....	15
5.1	AVFALLSFÖRESKRIFTER	15
5.2	AVFALLSTAXA.....	15
5.3	KOMMUNIKATION	16
5.4	TILLSYN	16
5.5	ANDRA STYRMEDEL.....	16
6	KONSEKVENSER AV MÅL OCH ÅTGÄRDER.....	17
6.1	AVFALLSMÄNGDER.....	17
6.2	MILJÖ.....	17
6.3	EKONOMI.....	17
7	UPPFÖLJNING.....	18

Bilagor

Bilaga 1. Avfallshanteringen i Varberg och Falkenbergs kommuner, en beskrivning av nuläget

Bilaga 2. Nedlagda avfallsupplag (deponier)

Bilaga 3. Koppling mellan de nationella målen och avfallsplanen

Bilaga 4. Miljöbedömning av avfallsplanen

Bilaga 5. Avfallsanläggningar i Varberg och Falkenberg

Bilaga 6. Återvinningsstationer i Varberg och Falkenberg 2016

Bilaga 7. Uppföljning av 2010 års Avfallsplan

Bilaga 8. Mål och lagstiftning

3 Sammanfattning

Enligt miljöbalkens 15 kapitel om avfall och producentansvar ska det för varje kommun finnas en renhållningsordning som ska innehålla de föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen och en avfallsplan. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

Denna plans syfte är uppnå EU:s avfallsdirektiv, att nå de mål som riksdagen och regeringen anvisar, samt att nå de mål som Falkenbergs och Varbergs kommuner härutöver fastställt inom avfallsområdet. Avfallsplanen blir därmed ett verktyg i det kommunala arbetet med avfallsfrågor.

Mål och åtgärder har grupperats i tre målområden:

Målområde 1 – Avfall som resurs

Utveckla avfallshanteringen så att vi rör oss uppåt i avfallstrappan och minska den totala mängden avfall som uppstår

Målområde 2 – Minskad påverkan på miljön

Avfallet ska omhändertas på ett så miljöriktigt sätt som möjligt. Avfallshanteringens miljöbelastning ska minska

Målområde 3 – God service och arbetsmiljö

Kommunernas avfallshantering ska förknippas med god service

4 Målområden, mål och åtgärder

Vägledande för framtagande av mål till avfallsplanen har varit EU:s avfallshierarki, Naturvårdsverkets föreskrifter 2017:2 (om kommunala avfallsplaner och förebyggande och hantering av avfall), Sveriges miljö kvalitetsmål. Den nationella avfallsplanen, regionala miljömål och lokala kommunala hållbarhetsmål.

Tre målområden har tagits fram:

Avfall en resurs

Minskad påverkan
på miljön

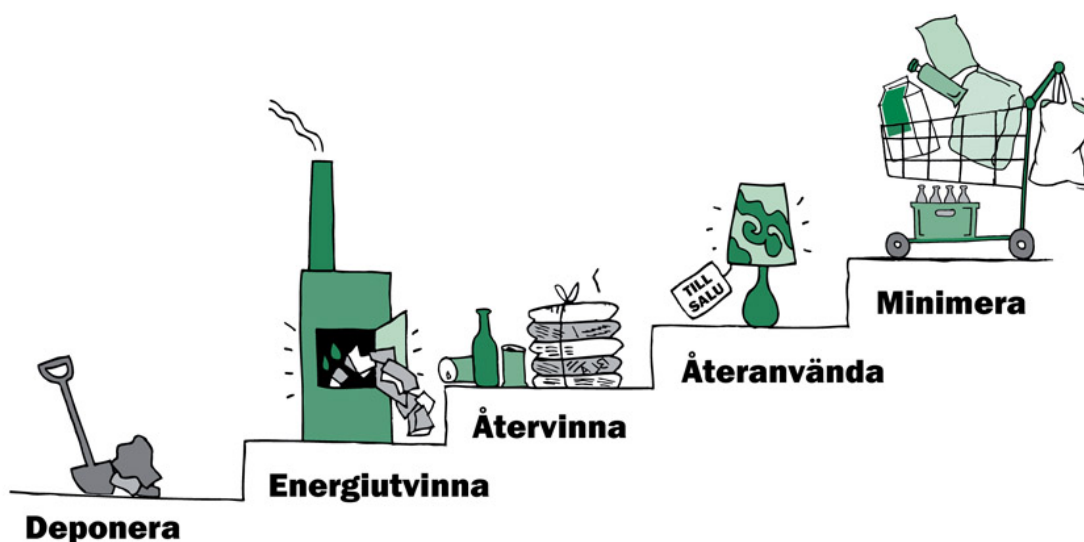
God service och
arbetsmiljö

Angivna mål gäller under planens giltighetstid om inte annat står angivet.
En förutsättning för genomförande av föreslagna åtgärder är respektive kommunfullmäktige avsätter tillräckliga resurser.

4.1 Målområde Avfall en resurs

Avfall en resurs

MÅL – Utveckla avfallshanteringen så att vi rör oss uppåt i avfallstrappan och minska den totala mängden avfall som uppstår

Detaljerade mål:

- Öka medvetenheten och motivationen hos hushållen att minska sina avfallsmängder *åtgärd 1,2,3,6*
- Öka andelen förpackningar som samlas in till återvinning med 10% (jfr med 2016) *åtgärd 7,8,9*
- Öka återanvändningen och återvinningen av textilier *åtgärd 10*
- Mängden textil i kärlavfallet ska minska (jfr med 2016) *åtgärd 10*
- Öka andelen avfall som lämnas till återanvändning *åtgärd 4,5*
- Öka produktionen av biogas *åtgärd 12,13*
- Öka återföringen av näringsämnen till jordbruket *åtgärd 12,13*
- Utredda hållbar slamhantering med inriktning att möjliggöra återföring av fosfor till jordbruket
- Minst 50% av det matavfall som uppstår ska samlas in. På insamlat matavfall ska renheten vara minst 98%. *åtgärd 12,13*
- Bättre omhändertagande av rena jord- och schaktmassor *åtgärd 14*

Punkt	Åtgärder	Ansvar Falkenberg	Ansvar Varberg	År
1	Informationsinsatser Utveckla informationsutbudet på olika språk och fler kommunikationskanaler	VIVAB	VIVAB	Årligen
2	Kommunikationsinsatser i skolan (t ex. skalprojektet)	VIVAB i samarbete med Barn- och utbildningsnämnden	VIVAB i samarbete med Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och Förskole- och grundskole- nämnden	Årligen
3	Aktivt delta i Avfall Sveriges kampanjer och andra passande evenemang och kampanjer, fokusinsatser tex "minska avfallsveckan"	VIVAB	VIVAB	Årligen
4	Det ska vara möjligt att lämna återanvändningsbara saker på de större återvinningscentralerna.	VIVAB	VIVAB	Införs under 2018
5	Utreda möjligheten att ta emot material till byggåtervinning på den nya återvinningscentralen i Varberg	VIVAB samt kommunstyrelsen	VIVAB samt kommunstyrelsen	Påbörjas 2018 Beslut 2019
6	Minska matsvinnet i kök och tallrikssvinn i kommunala skolor, förskolor och äldreboenden	Barn- och utbildningsnämnden, Servicenämnden och socialnämnden	Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och Förskole- och grundskole- nämnden Servicenämnden och socialnämnden	Årligen
7	Placering av återvinningsstationer och övriga avfallsanläggningar ska integreras i kommunens planarbete och arbetas in i rutinerna.	Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen	Årligen
8	Utveckla dialogen med FTI AB i syfte att motverka nedskräpning och erhålla	VIVAB samt kommun-	VIVAB samt kommunstyrelsen	Årligen

	ändamålsenliga återvinningsstationer. Utöver ansvariga deltar även Miljö- och hälsoskyddsnämnden i samråden.	<i>styrelsen</i>		
9	Utreda hur fastighetsnära insamling av fler fraktioner kan införas	<i>VIVAB</i>	<i>VIVAB</i>	Påbörjas och slutförs 2019
10	Öka medvetenheten hos hushållen om möjligheten att återanvända och återvinna textilier	<i>VIVAB</i>	<i>VIVAB</i>	Årligen
11	Söka metoder för att möjliggöra ytterligare återvinning av material som idag deponeras t ex isolering.	<i>VIVAB</i>	<i>VIVAB</i>	Årligen
12	Uppföljning och återkopplande information till hushållen om matavfallsinsamling	<i>VIVAB</i>	<i>VIVAB</i>	2016, 2019
13	Alla kommunala förvaltningar och bolag ska källsortera förpackningar, farligt avfall och matavfall i sina verksamheter	<i>VIVAB o resp. nämnd</i>	<i>VIVAB o resp. nämnd</i>	Påbörjas 2019 genomfört senast 2020
14	Kartlägga lämpliga ytor för masshantering samt ta fram riktlinjer för hantering av jord och schaktmassor. Arbetet bör ske i samverkan mellan kommunerna.	<i>Kommunstyrelsen</i>	<i>Kommunstyrelsen</i>	Genomfört till 2020

Måluppföljning sker med hjälp av	<i>Ansvar Falkenberg</i>	<i>Ansvar Varberg</i>	År
Plockanalyser på kärlavfallet, samt på brännbart grovavfall görs regelbundet var tredje år.	<i>VIVAB</i>	<i>VIVAB</i>	Genomförs år 2019, 2022
Statistik insamlade mängder hushållsavfall inkl. grovavfall och behandling	<i>VIVAB</i>	<i>VIVAB</i>	årligen
Statistik på insamlade mängder förpackningsavfall och tidningar	<i>VIVAB</i>	<i>VIVAB</i>	årligen
Mätning av matsvinn (pkt 6)	<i>Barn-och utbildningsnämnderna Servicenämnden</i>	<i>Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och Förskole-och grundskolenämnden Servicenämnden och socialnämnden</i>	årligen

4.2 Målområde minskad påverkan på miljön

Minskad påverkan på miljön

MÅL – Avfallet ska omhändertas på ett så miljöriktigt sätt som möjligt. Avfallshanteringens miljöbelastning ska minska

Detaljerade mål:

- Minska avfallets innehåll av hälso- och miljöskadliga ämnen. Mängden farligt avfall ska vara mindre än 0,5%. På sikt ska inget farligt avfall hamna i kärlet.
- Minska miljöpåverkan från gamla deponier
- Minska nedskräpning i städer, naturområden och längs kusterna.
- Kontinuerligt minska miljöpåverkan från avfallstransporter
- Bygg och rivningsavfall ska tas omhand på miljömässigt bästa sätt
- Säkerställa en långsiktig hållbar slamhantering som underlättar en effektiv resursanvändning

åtgärd 22

åtgärd 21

åtgärd 24

åtgärd 21

åtgärd 20

åtgärd15,16

	Åtgärder	Ansvar Falkenberg	Ansvar Varberg	År
15	Aktivt uppströmsarbete för att förbättra avloppsslammet kvalité	VIVAB	VIVAB	årligen
16	Möjligheten att kretsloppsanpassa hanteringen av avloppsslam från enskilda avlopp ska utredas	VIVAB	VIVAB	Påbörjas 2020, klart 2021
17	Fördjupade studier av behandlingstekniker för termisk behandling av slam	VIVAB	VIVAB	<i>Påbörjas 2020</i>
18	Fälttester av termisk	VIVAB	VIVAB	<i>Påbörjas 2021</i>

	slambehandling i mindre pilotskala			
20	Stadsbyggnadskontoren ska vid rivningslov informera om tydliga krav på sortering, destruering och återvinning av byggnadsavfall. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för operativ tillsyn i samband med rivningslov och rivningsplaner.	Bygglovsnämnden i samarbete med Miljö- och hälsoskyddsnämnden.	Byggnadsnämnden i samarbete med Miljö- och hälsoskyddsnämnden.	Information ska göras kontinuerligt och operativ tillsyn med en återkommande kontinuitet under perioden
21	Ta fram en handlingsplan för gamla deponier med syfte att uppfylla de nationella före-slagna målen om att alla deponier med mycket stor /stor risk ska vara åtgärdade senast 2050 för att uppnå Naturvårdsverkets etappmål för förorenade områden. Påbörja arbetet med kompletterande under-sökningar m.m, utifrån handlingsplanen. (se bilaga 2) Följa upp efterlevnad av handlingsplanen.	Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen	Påbörjas 2018
22	Informationsinsatser för att öka insamlingen av småelektronik och farligt avfall	VIVAB	VIVAB	Årligen
23	I upphandlingar avseende avfallshantering ställa höga miljökrav på transportfordon	VIVAB	VIVAB	Årligen
24	Genomföra skräpmätning i kommunerna. Utifrån resultaten från skräpmätningen ta fram en åtgärdsplan för minskad nedskräpning	Tekniska nämnden och Kultur- och Fritidsnämnden	Hamn- och gatunämnden	Åtgärdsplan tas fram senast 2020

	<i>Ansvar Falkenberg</i>	<i>Ansvar Varberg</i>	År
Uppföljning av bränsleförbrukning, anlitate entreprenörer för avfallshantering	VIVAB	VIVAB	årligen
Skräpmätning	Tekniska nämnden Kultur- och Fritidsnämnden	Hamn- och gatunämnden	2018-2019

4.3 Målnråde God service och arbetsmiljö

God service och arbetsmiljö

MÅL – Kommunernas avfallshantering ska förknippas med god service

Detaljerade mål:

- Avfallshanteringen ska förknippas med god service, minst 90% ska vara nöjda med våra återvinningscentraler och minst 90% ska tycka att sophämtningen fungerar bra. *åtgärd 25,26 29,30*
- Antal missade tömningar för sophämtningen ska vara lägre än år 2015. *åtgärd 30*
- VIVAB ska erbjuda en bredd på hämtningsystem för avfallshanteringen (t ex markbehållare, kvartersvis insamling) *åtgärd 29,30*
- Hantering av avfall ska ske under goda arbetsmiljöförhållanden och på ett säkert sätt. *åtgärd 29*

	Åtgärder	Ansvar		År
25	Förbättra tillgängligheten, öppettiderna på våra återvinningscentraler	VIVAB	VIVAB	Införs 2018
26	Utreda behovet av mottagningsställen för farligt avfall i småbåtshamnar och på båtuppställningsplatser	VIVAB	VIVAB	Utreds under 2019
27	Dela ut miljötrattar för omhändertagande av fett, samt samla in omhändertaget fett på lämpligt sätt.	VIVAB	VIVAB	2018-2019
28	Vid större evenemang ska det finnas möjlighet till	VIVAB	VIVAB	Påbörja

	källsortering av det avfall som uppstår.			s under 2018
29	I samarbete med anlitate entreprenörer arbeta aktivt med förbättring av arbetsmiljön	VIVAB	VIVAB	årligen
30	I avtal med avfallsentreprenörer ställa krav och skapa förutsättningar för att nå uppsatta mål	VIVAB	VIVAB	årligen

Måluppföljning sker med hjälp av	<i>Ansvar Falkenberg</i>	<i>Ansvar Varberg</i>	År
Kundenkät (avstämning kundnöjdhet)	VIVAB	VIVAB	2019, 2022
Uppföljning antal missade tömningar	VIVAB	VIVAB	årligen
Entreprenörsavstämningar	VIVAB	VIVAB	årligen

4.4 Bakgrund till mål och åtgärder

Nedanstående avsnitt beskriver de områden som identifierats som viktiga vid framtagandet av avfallsplanens målområden.

Avfallstrappan

EU:s avfallshierarki, eller även kallad avfallstrappan är en viktig riktlinje för hur avfall ska hanteras i Sverige.

Steg 1: Förebygga uppkomsten av avfall.

Med förebyggande menas åtgärder som görs innan ett material eller en produkt blir avfall. Det kan ske genom förlängning av en produkts livslängd eller genom förändrade konsumtionsmönster. Miljövinsten är större om en produkt aldrig produceras än om den produceras, används och sedan återvinns.

Steg 2: Det avfall som ändå uppkommer ska återanvändas i så stor utsträckning som möjligt. Det är därför viktigt att det finns etablerade möjligheter i varje kommun att lämna och köpa/låna begagnade produkter.

Steg 3: Det avfall som inte kan återanvändas ska materialåtervinnas. Återvinning kan ske genom att material som blivit avfall sorteras, samlas in och omvandlas till material för tillverkning av nya produkter eller att näringsämnen går in i ett kretslopp. En stor del av det avfall/de material som omfattas av den kommunala avfallshanteringen kan återvinnas.

Steg 4: Det avfall som inte kan återanvändas eller materialåtervinnas ska energiåtervinnas. Energiåtervinning innebär att energin i t.ex. brännbart avfall, tas tillvara genom förbränning. Energin kan användas till fjärrvärme för uppvärmning av bostäder eller för produktion av el.

Steg 5: Deponering av avfall. I sista hand kan deponering vara den enda lämpliga behandlingsmetoden utifrån geografiska, miljömässiga, tekniska och ekonomiska förutsättningar.

Denna avfallsplan innehåller mål och åtgärder för att förebygga uppkomsten av avfall och för att öka mängden avfall som återanvänds och återvinns. Avfallsplanen innehåller även mål och åtgärder för att minska avfallets farlighet. En tydlig koppling till EU:s avfallshierarki finns.

4.4.1 Miljökvalitetsmål

Sveriges övergripande miljömål innebär att:

"till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser."

För att nå det övergripande målet har riksdagen tagit fram sexton nationella miljökvalitetsmål.

Av de 16 miljökvalitetsmålen har dessa tre direkt koppling till avfallshantering:

- God bebyggd miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- Giftfri miljö

Inom målet "God bebyggd miljö" finns även en precisering för hållbar avfallshantering:

"Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras."

För att underlätta möjligheterna att nå miljökvalitetsmålen inom avfallsområdet har regeringen fastställt två etappmål:

- Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan:

Insatser ska vidtas så att senast år 2018 sorteras minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, och minst 40 procent av matavfallet behandlas så att även energi tas tillvara.

- Ökad resurshushållning i byggsektorn:

Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020.

Denna avfallsplan innehåller mål och åtgärder som bedöms kunna ha positiv inverkan på de miljökvalitetsmål som berör avfallshanteringen.

Mer om mål på nationell, regional och lokal nivå finns i bilaga 8, som också beskriver gällande lagstiftning.

5 Styrmedel

Genom att genomföra de föreslagna åtgärderna kan målen i avfallsplanen uppnås. Det finns flera styrmedel som kan användas som verktyg i arbetet. Bäst resultat uppnås när olika styrmedel samverkar.

5.1 Avfallsföreskrifter

Ett av de styrmedlen som kommunen främst kan använda sig av för att reglera avfallshanteringen lokalt är via avfallsföreskrifterna. Det är ett bindande dokument inom kommunens geografiska område, där förutsättningarna för den kommunala avfallshanteringen regleras. Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha avfallsföreskrifter som beslutas av kommunfullmäktige. Parallellt med arbetet med avfallsplanen har förslag till nya Avfallsföreskrifter tagits fram. Dessa behövs förnyas bland annat på grund av införandet av separat matavfallsutsortering.

Eftersom det kommunala ansvaret är begränsat till hushållsavfall är föreskrifterna främst riktade till de som ger upphov till hushållsavfall.

I avfallsföreskrifterna anges bland annat hur avfallet ska sorteras, vilka fraktioner som hämtas vid fastigheten och vilka som måste föras till speciella avlämningsplatser samt hur ofta avfall hämtas vid fastigheter. Detta påverkar målområdet – *Avfall en resurs*, där rätt sortering av avfallet är en förutsättning för att avfallet ska kunna behandlas efter sina egenskaper, t.ex. genom återvinning.

Vanligtvis utformas avfallsföreskrifterna också för att skapa förutsättningar för bra arbetsmiljö för alla som yrkesmässigt hanterar avfall. Målområdet – *God service och arbetsmiljö* berörs av detta.

5.2 Avfallstaxa

Avfallshanteringen finansieras via avgifter som abonnenterna betalar. För kommunala avfallstaxor ska självkostnads- och likställighetsprinciperna tillämpas. Självkostnadsprincipen innebär att avgifterna inte får vara högre än att de nödvändiga kostnaderna för verksamheten täcks.

Likställighetsprincipen säger att kommunerna ska behandla sina invånare lika om det inte finns sakliga skäl till att inte göra det. En kommun får inte ha olika avgifter för samma tjänst i olika kommundelar. Däremot kan kommunen ha taxor som är anpassade till variationer i serviceutbudet. En viktig princip är att avgifter får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshandling främjas. Detta innebär att avfallstaxan kan utformas på ett sätt som främjar uppfyllandet av avfallsplanens vision och mål. Taxan är ett viktigt ekonomiskt styrmedel för att påverka fastighetsägares och verksamhetsutövers val av avfallslösning. I våra kommuner tillämpas en viktbaserad taxa vars syfte är att stimulera sortering och återvinning. Ju mindre avfall abonnenten lämnar i sopkärnen desto lägre blir avgiften. För att motivera utsortering av matavfall är avgiften för de som väljer att inte sortera avfallet i brännbart och matavfall nästan dubbel så dyr jämfört med för dem som sorterar. Det är viktigt att taxan är enkel och lätt att förstå. Fastighetsägare och verksamhetsutövare bör enkelt kunna förstå vilka val de kan göra och vilka konsekvenser det får på servicenivå, närmiljö och kostnader. Detta grundar sig på målområde 3 – *God service och arbetsmiljö*, där enkelhet för avfallslämnaren är centralt.

5.3 Kommunikation

För att nå avfallsplanens mål krävs ett effektivt och medvetet informations- och kommunikationsarbete. I alla målområden, framförallt målområde 1 – *Avfall som resurs*, finns ett tydligt fokus på information. Kommunikationen behöver anpassas för olika målgrupper och ett brett utbud av kommunikationskanaler behöver användas. För arbetet med avfallsplanen behöver en informations- och kommunikationsplattform tas fram av VIVAB i samarbete med kommunernas kommunikationsansvariga.

5.4 Tillsyn

Tillsyn är ett viktigt verktyg för att påverka hanteringen av avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar, som till exempel verksamhetsavfall. Det handlar framförallt om tillsyn av att lagstiftningen följs. En felaktig hantering av avfall kan inte bara vara ett stort resursslöseri, utan också ett miljöproblem som kan leda till olägenheter för både hälsa och miljön. Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten utövar tillsyn enligt miljöbalken över avfallshanteringen för hushåll och företag. Den uppsökande tillsynen inriktas i första hand på hur yrkesmässiga miljöfarliga verksamheter hanterar sitt avfall men också andra verksamheter såsom skolor, förskolor, restauranger och butiker. Områden som kan granskas är bland annat hur sortering sker, att förvaring av såväl icke-farligt som farligt avfall sker på ett betryggande sätt, att företagen jobbar med att minska uppkomsten av avfall samt att verksamheterna sköter de journaler och anteckningar som krävs för att visa hur de hanterar sitt avfall. Kontroll av transportdokumentation vid transporter av farligt avfall är också viktigt. I nämndens tillsynsansvar ingår också kontroll av avfallsanläggningar, som återvinningscentralerna, handläggning av klagomål om nedskräpning och annan hantering av avfall.

5.5 Andra styrmedel

Det finns även andra styrmedel, som kan bidra till att avfallsplanens mål nås, såsom upphandlingar och fysisk planering. Genom att ställa krav på till exempel kvalitet, miljöprestanda, förebyggande av avfall och avfallssnåla lösningar kan upphandlingar utgöra ett betydande styrmedel. Upphandling påverkar också avfallsverksamheten specifikt eftersom att all insamling och behandling utförs på entreprenad av privata utförare. I samband med varje ny upphandling finns möjlighet att genomföra större förändringar och att ställa krav. Fysisk planering är också ett styrmedel. Detaljplanering och bygglov ska ta hänsyn till avfallshantering, till exempel genom att möjliggöra placering av återvinningsstationer och säkerställa framkomlighet för avfallsfordon och hämtningspersonal.

6 Konsekvenser av mål och åtgärder

6.1 Avfallsmängder

Föreslagna mål och åtgärder bör kunna leda till minskade avfallsmängder räknat per person, men prognostiserad befolkningsökning innebär att de totala avfallsmängderna ändå kommer öka. Den totala mängden avfall beräknas öka med ca 1% om året, främst som en följd av befolkningsutvecklingen. Varberg räknar med att växa med ca 18.000 invånare fram till 2030 jfr med 2016.

Även Falkenbergs kommun räknar med en fortsatt befolkningsökning, kommunen har de senaste åren ökat med ca 1% per år.

6.2 Miljö

Enligt 6 kap- 11§ miljöbalken ska en kommun som upprättar en plan, som krävs i lag eller annan författning göra en bedömning om planens genomförande kan komma att medföra betydande miljöpåverkan. Miljöbedömningen av avfallsplanen finns i bilaga 4 och visar att genomförande av de åtgärder som avfallsplanen föreslår inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan. Behovet av en miljökonsekvensbeskrivning anses därmed vara litet och det föreligger då ingen skyldighet enligt lagstiftningen att upprätta en sådan. Bedömning utifrån målområdena är att planen har övervägande positiva miljö- och hälsoeffekter samt ligger i linje med de nationella miljö kvalitetsmålen.

6.3 Ekonomi

För att målen i avfallsplanen 2018-2022 ska kunna nås kommer ett antal åtgärder och investeringar att behöva genomföras. Alla förändringar är på olika sätt av betydelse för ekonomin inom i första hand kommunens avfallsverksamhet. Målen och åtgärderna kräver engagemang från avfallsverksamheten men för vissa åtgärder behövs även medverkan från andra delar av kommunen, fastighetsägare och hushåll. Det finns flexibilitet för dessa berörda verksamheter att själva välja när under planperioden åtgärderna ska genomföras. Många av åtgärderna kan genomföras inom ramen för befintlig budgetnivå och avfallstaxa. Avfallsplanens mål och åtgärder spänner över lång tid. Det går därför inte att utesluta ökade kostnader eller behov av ökade personella resurser på längre sikt.

Vissa av åtgärderna kan kräva omprioriteringar eller utökade resurser under en begränsad införande- eller genomförandetid.

VIVAB har entreprenadavtal avseende insamling, omlastning och behandling av hushållsavfall samt insamling av slam från enskilda avlopp. Avtalen sträcker sig fram till hösten 2018 och kan förlängas i maximalt ytterligare 2 år. Det innebär att senast till hösten 2020 kommer ny upphandling att ha genomförts. Större förändringar av t.ex. insamling eller behandling bör samordnas med ny entreprenadperiod av ekonomiska och praktiska skäl. Det är därför viktigt att i god tid besluta om ev. framtida förändringar så att dessa kan tas med i upphandlingen. Det kan tex gälla vilka fraktioner som ska hämtas, om fler fraktioner såsom t ex förpackningar ska hämtas vid fastigheten, vilka miljökrav ska ställas på fordonen och hur ska avfallet transporteras och behandlas.

7 Uppföljning

Uppföljning av avfallsplanen 2018-2022, kommer ske årligen och för uppföljningen ansvarar VIVAB. Avstämning kommer göras av genomförda åtgärder, ekonomi och statistik. Verktyg för uppföljning av avfallsverksamhetens mål är plockanalyser (genomförs vart 3:e år), kundenkäter (genomförs vart tredje år) samt årlig statistikuppföljning. Resultat av genomförd uppföljning av den föregående avfallsplanen presenteras i bilaga 6.

I detta fortlöpande arbete med avfallsplanen kommer representanter från olika verksamheter inom kommunen att vara delaktiga. Dialog kan även ske med externa intressenter vid behov. Avfallsplanen har utformats för att bli tydligt och därmed förenkla arbetet med att genomföra avfallsplanen. Mål och målområden har fått en framskjuten plats i dokumentet, medan bakgrundsmaterial och fakta har samlats i bilagor.

Bilagor till Avfallsplan

**Varbergs och Falkenbergs kommun
2018-2022**

1 Avfallshantering i Varberg och Falkenbergs kommun, en beskrivning av nuläget

Inledning

I denna bilaga redovisas basfakta om Varberg och Falkenbergs kommun, avfallshanteringsorganisation, avfallsmängder och uppgifter om insamling och behandling samt anläggningar för hantering av avfall.

1.1 Varbergs kommun

Varbergs kommun är belägen på västkusten och gränsar till kommunerna Falkenberg, Kungsbacka och Mark. Kommunen har en yta på 874 km² och har 71 invånare per km². Varbergs kommun har många turister på sommaren som kommer hit främst för havet och strändernas skull.

Antal inv. 2016:	61 868
Antal småhus 2015,	ca 15 262
Antal lägenheter 2015,	ca 11 523
Antal fritidsabonnenter,	ca 3 480

Under 2016 samlades ca 13 653 ton avfall in från hushållen i kärl i Varbergs kommun. 5 937 slamtömningar gjordes av enskilda avlopp.

Antal förvärvsarbetande i kommunen 2015: 28 788
Största arbetsgivarna: Varbergs kommun, Ringhals, Sjukhuset i Varberg, Derome AB och Värö Södra Cell.

1.2 Falkenbergs kommun

Falkenbergs kommun är belägen på västkusten och gränsar till kommunerna Varberg, Mark, Svenljunga, Gislaved, Hylte och Halmstad. Kommunen har en yta på 1 115 km², har 39 invånare per km² och är Hallands största kommun till ytan. Falkenbergs kommun har många turister på sommaren som kommer hit främst för havet och strändernas skull. Även Ullareds köpcentrum med Gekås har många tillresta besökare.

Antal invånare 2016:	43 867
Antal småhus 2015, ca:	12 213
Antal lägenheter 2015, ca:	6 394
Antal fritidsabonnenter, ca:	3 343

Under 2016 samlades ca 10 044 ton avfall in från hushållen, varav 314 ton matavfall i Falkenbergs kommun. 2705 slamtömningar gjordes av enskilda avlopp

Antal förvärvsarbetande i kommunen 2015: 20 791
De största arbetsgivarna i kommunen är Falkenbergs kommun, Gekås, Carlsberg, och SCA.

1.3 VIVAB

Vatten & Miljö i Väst AB (VIVAB) är ett kommunalt bolag som sedan 2009 driver VA- och avfallsverksamheterna i Varberg och Falkenberg. I styrelsen sitter 10 förtroendevalda, fem från vardera kommunen samt representanter för de anställda.

Anläggningarna ägs av respektive kommun genom anläggningsbolagen; Varbergs Vatten AB (VAVAB) och FAVRAB. Driften sköts sedan gemensamt av VIVAB. Respektive kommun beslutar om sina anläggningar, taxor mm.

1.4 System för insamling av avfall i Varberg och Falkenberg

Det kommunala ansvaret avser hushållsavfall som uppkommer på bostadsfastigheter inom kommunen samt därmed jämförligt avfall som uppkommer på andra fastigheter inom kommunen.

Från bebodda fastigheter i kommunen ska ske hämtning av hushållsavfall, om inte fastigheten fått dispens av miljö- och hälsoskyddskontoret. Även fastigheter som har fått dispens från sophämtning betalar den fasta grundavgiften.

Sophämtningen sköts av entreprenör på uppdrag av VIVAB. Det insamlade hushållsavfallet körs för närvarande till en omlastningsstation vid Falkenbergsmotet innan det går vidare till förbränning respektive biogasanläggning. Nuvarande entreprenadavtal sträcker sig fram till oktober 2018 med möjlighet till förlängning i maximalt ytterligare två år.

Vägning

Generellt gäller hämtning var 14:e dag av hushållsavfall. Hushållsavfallet vägs vid tömning hos kunden och taxan för sophämtningen är viktbaserad. Det innebär att förutom en fast avgift, betalar man för det antal kilo avfall som läggs i sopkärlet. Sedan 2016 har alla hushåll erbjudits möjligheten att sortera ut sitt matavfall.

Avlämning vid återvinningscentral och mobila återvinningscentraler

På återvinningscentralerna kan sorterat avfall som glas, papper, trä, ris, komposterbart trädgårdsavfall, skrot, elektronik, farligt avfall samt grovavfall lämnas. I Falkenbergs och Varbergs kommuner finns det totalt sju bemannade återvinningscentraler. I Varberg pågår byggnation av en ny återvinningscentral i Varberg som ska ersätta den befintliga på Östra Hamnvägen. Två av de mindre återvinningscentralerna kommer att stängas under 2018-2019.

I Falkenberg finns sedan 2009 ett system med återvinningskort som ger hushållen, beroende på abonnemangstyp, ett visst antal besök till återvinningscentralen som ingår i taxan per år.

På ett antal platser i Falkenbergs kommun samt i Karl Gustav (Varbergs kommun) finns även en mobil återvinningstjänst för sortering av avfall från hushåll. Avfall som kan lämnas är skrot, trä (ej tryckimpregnerat), trädgårdsavfall, brännbart och obrännbart. Övrigt avfall får lämnas på återvinningscentralerna. Återvinningstjänsten besöker samhällena i Falkenbergs kommun och Karl-Gustav 6 gånger årligen.

Avlämning vid återvinningsstationer

Inom kommunerna finns ca 60 obemannade återvinningsstationer. Stationerna är avsedda för förpackningsavfall samt tidningar för vilket producenterna har ett insamlingsansvar. Stationerna sköts av FTIAB (Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB). På återvinningsstationerna kan hushållen lämna glas-, pappers-, plast-, metallförpackningar och tidningspapper. Se bilaga 3 för stationernas placering samt vilka avfallsslag som tas emot.

Hämtning vid fastigheten

Hushållsavfallet, dvs det avfall som blir över när fraktioner till återvinningscentraler och stationer har lämnats hämtas vid fastigheten av VIVAB's upphandlade entreprenör. Kärlen tillhandahålls av VIVAB. Hämtningsfrekvens, handhavande av kärl, sorteringsanvisningar mm regleras i kommunernas avfallsföreskrifter.

Separat insamling av matavfall sker från de fastigheter som valt att sortera ut matavfallet. Totalt har ca 85% av villahushållen och flerfamiljsfastigheterna valt denna abonnemangsform. Abonnenter boende i Varberg och Falkenbergs tätort har också möjlighet att prenumerera på ett trädgårdsavfallskärl som töms 18 ggr under perioden mars – november.

Även farligt avfall kan hämtas vid fastigheten, fyra hämtningar per år ingår i taxan. Fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar finns i stor utsträckning vid flerfamiljsfastigheter, men sköts inte av VIVAB. Fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar förekommer inte från villor eller fritidshus.

Slam från enskilda avlopp

VIVAB ansvarar för hämtning av slam från enskilda avlopp. Hämtningen sköts av VIVAB's upphandlade entreprenör och slammet transporteras till Smedjeholmens reningsverk respektive Getteröverket. Fettavskiljare töms också av kommunens entreprenör och transporteras till biogasanläggningen i Gödastorp. Slammet rötas och används därefter främst som jordförbättringsmedel.

1.5 Behandling av hushållsavfall i Varberg och Falkenberg

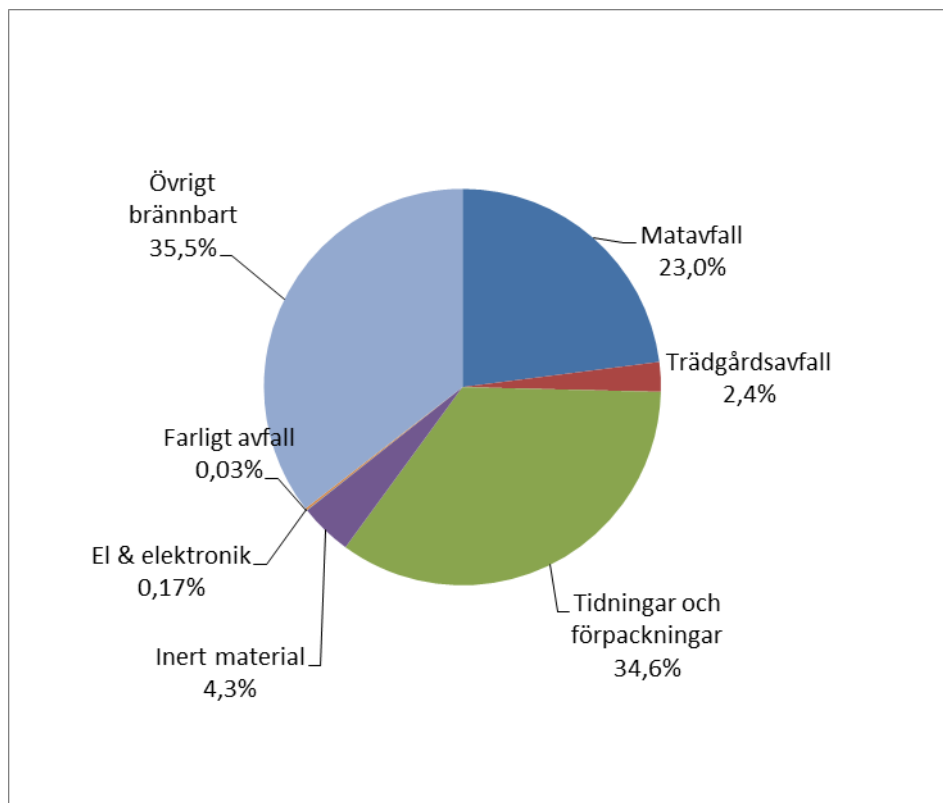
Det hushållsavfall som samlas in transporteras i tvåfackade sophämtningsfordon till en omlastningsstation. På omlastningsstationen töms avfallet i två fickor för brännbart respektive matavfall och lastas sedan om till lastväxlarcontainers.

Det brännbara hushållsavfallet transporteras därefter till förbränning och det biologiska matavfallet skickas till en biogasanläggning. På biogasanläggningen produceras biogas och den rötrest som bildas återförs till jordbruket.

Hushållsavfallets sammansättning

Hushållsavfallets sammanställning

2016 genomfördes en plockanalys, som visar sammansättning på avfallet.

Resultat plockanalys villa(brännbart avfall) 2016 I Varberg och Falkenberg

Plockanalysen gjordes för villahushåll resp. flerfamiljsfastigheter på både det brännbara hushållsavfallet och matavfallet i båda kommunerna. Resultaten visar att det utsorterade matavfallet är bra sorterat. Ur restavfallet skulle mer avfall kunna sorteras ut såsom förpackningar och matavfall. Andelen farligt avfall var låg.

Avfall (ton) hanterat på återvinningscentralerna i Varberg och Falkenberg 2016

Materials lag	Varberg					Falkenberg	
	Getterön	Bösarp	Limabacka	Tvååker	Veddige	Sandladan	Ullared
Asbest	52	0	0	0	0	42	0
Brännbart inkl	1 814	86	188	235	285	1 619	91
Deponi	381	0	18	0	29	282	6
Däck på fälg	47	0	0	0	0	69	0
Fyllnadsmassor	1400	0	12	23	21	1 407	11
Gips	517	0	0	0	0	370	0
Glas	1 870	0	0	0	0	896	0
Hårdplast	163	0	0	0	4	153	15
Järnsrot	879	54	146	157	220	800	112
Metall (koppar,	53	0	0	0	4	60	0
Planglas	176	0	0	0	0	176	0
Ris Grotflis	1 828	0	0	0	0	1 290	0
Tryckimpregnerat trä	726	17	26	27	32	391	9
Trä RT	6 847	0	0	0	0	3 666	0
Well	230	5	24	30	24	180	10
Textilier	65	1	6	2	4	77	2
Ljuskällor	15	0	0	0	0	9	0
Farligt Avfall	103	4	16	18	23	87	10
Småbatterier	24	0	0	0	0	13	0
Bilbatterier	68	0	0	0	0	33	9
Elektronik	493	0	0	0	0	369	0
Vitvaror	226	0	0	0	0	160	0
Kylmöbler	176	0	0	0	0	113	0
Totalt	18153	167	436	490	646	11262	275

Vissa fraktioner körs från de mindre centralerna och mellanlagras på Getteröns resp. Sandladans ÅVC, mängden avfall ingår då i redovisad statistik från Getterön resp. Sandladan.

Insamling av förpackningar och tidningar 2016

Kommun	Glas kg/inv	Papper kg/inv	Plast kg/inv	Metall kg/inv	Tidningar kg/inv
Sverigesnitt	21,19	13,24	6,34	1,6	23,62
Falkenberg	20,43	15,51	8,05	2,16	37,11
Varberg	30,23	15,37	7,84	2,1	28,11

*Viss del av glaset insamlat från Falkenberg har mellanlagrats i Varberg vilket ger en missvisande statistik.

Avloppsslam

På Getteröns reningsverk tas avloppsvatten från hushåll och industrier emot. När vattnet renas erhålls ett slam som rötas för framställning av biogas som används för uppvärmning. Rötresten tas omhand av Ragn-Sells och användas idag till anläggningsjord samt återförs till jordbruket. Under 2016 producerades ca 6835 ton slam.

Vid Smedjeholmens reningsverk tas avloppsvatten från hushåll och industrier emot. När vattnet renas erhålls ett slam som rötas för framställning av biogas som används för uppvärmning och el-generering. Rötresten komposteras sedan tillsammans med trädgårdsavfall och produkten blir en näringsrik jordförbättringsprodukt. Totalt producerades 8 017 ton slam under 2016.

Övrigt avfall

Verksamhetsavfall är avfall från t ex industriers och företags produktion som inte är jämförbart med hushållsavfall och därför inte omfattas av det kommunala renhållningsansvaret. Verksamhetsutövarna har själva ansvar för att detta avfall forslas bort och omhändertas på ett riktigt sätt.

Avfall från företag och verksamheter i Varberg och Falkenberg tas till största del om hand av privata aktörer såsom Stena Recycling AB, Transportcentralen, Mantum, SUEZ AB och Ragn-Sells.

Vid behov kan kommunen begära in statistik över insamlade och omhändertagna mängder från alla företag och verksamheter. Kommunerna har dock valt att inte göra någon sammanställning i denna avfallsplan, eftersom kommunen inte har ansvar för hanteringen av detta avfall. Kärnkraftsavfall från Ringhals beskrivs inte heller närmare i planen.

2 Nedlagda avfallsupplag (deponier)

2.1 Allmänt

Miljöproblematiken kring nedlagda deponier har uppmärksammats alltmer på senare år. Enligt Naturvårdsverket har kommunerna ett ansvar för att riskbedöma nedlagda deponier och vidtaga åtgärder om det behövs för att förebygga olägenheter. Varberg och Falkenbergs kommun har deltagit i ett gemensamt deponiprojekt i Halland rörande inventering av nedlagda deponier. Länsstyrelsen i Hallands län utförde inventeringen medan kommunen stod för finansieringen. Inventeringen utfördes enligt Naturvårdsverkets MIFO-metodik fas I (Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Inventeringen är sammanställd i en rapport av Länsstyrelsen. För de deponier som har fått en högre riskklass (1 och 2) behövs ytterligare utredning och eventuellt även någon form av åtgärd.

Inventering av äldre nedlagda deponier i Varbergs kommun

Under 2015 och 2016 inventerades totalt 29 deponier i Varbergs kommun. Av dessa hamnade 14 deponier i riskklass 2 och 15 i riskklass 3.

Inventering av äldre nedlagda deponier i Falkenbergs kommun

Under 2015 inventerades 27 deponier. Av dessa hamnade en deponi i riskklass 1, 14 deponier i riskklass 2 och 12 deponier i riskklass 3.

2.1.1 Generella åtgärder enligt Naturvårdsverket

De inventerade upplagens läge bör anges i kommunens översiktsplan. På platserna bör om möjligt också införas bestämmelser om generellt förbud mot grävning, borrhning och liknande. Anledningen till att sådana bestämmelser införs är att upplagen och dess omedelbara omgivning utgör en påverkad zon där schaktning, pumpning mm, kan påverka upplagets innehåll och starta processer som ger läckage av miljöstörande ämnen. En bra regel är därför att låta upplaget och dess närområde förbli så intakt som möjligt genom att reglera den framtida markanvändningen.

Följande planrekommendationer föreslås i Naturvårdsverkets rapport 3857 om gamla avfallsupplag:

"Varje avfallsupplag och dess nära omgivning utgör ett specifikt skyddsområde. Inom detta skyddsområde bör generellt gälla förbud mot grävning, schaktning, dikning, borrhning, dämning samt större uttag av grundvatten. Vid avgränsning av erforderligt skyddsområde bör hänsyn tas till naturliga förutsättningar och motstående intressen. Ny bebyggelse bör ej heller tillkomma inom denna skyddszon. Eventuell förekomst av angränsande mossmarker utgör en ofta effektiv buffertzoon och bör därför behållas intakta."

Som en del i att uppnå det nationella miljömålet gällande giftfri miljö har Naturvårdsverket satt upp tre etappmål gällande förorenade områden. Etappmålen ska bidra till att öka takten för efterbehandling av förorenade områden. Etappmålen innebär att:

- Minst 25 procent av områdena med mycket stor risk för människors hälsa och miljön (riskklass 1) ska vara åtgärdade år 2025.
- Minst 15 procent av områdena med stor risk för människors hälsa och miljön (riskklass 2) ska vara åtgärdade år 2025.
- Användningen av annan teknik än schaktning följt av deponering, utan föregående behandling av massor, ska ha ökat år 2020.

2.1.2 Handlingsplan

I Varbergs kommun finns en handlingsplan framtagen. Handlingsplanen innehåller en prioriteringslista och tidplan för att nå de nationella föreslagna målen. Prioriteringen av deponierna är baserad dels utifrån riskbedömningen från utförd inventering enligt MIFO-metodiken fas I, dels deponiernas lokalisering och närhet till bostäder eller värdefullt naturområde. Tidsplanen är satt med syfte att bidra till uppfyllnad av Naturvårdsverkets tre etappmål.

Motsvarande arbete behöver göras även i Falkenbergs kommun.

De nedlagda deponierna i riskklass 2 och riskklass 1 bör utredas enligt MIFO-metodiken fas II. Arbetet med MIFO fas II baseras på resultaten från fas I och innebär att översiktliga undersökningar utförs med provtagningar av t.ex. mark och grundvatten. Syftet med dessa undersökningar är att utreda föroreningsituationen och skaffa tillräckligt med kunskaper för att med rimlig säkerhet kunna klassificera deponin i rätt riskklass.

Riskklassningen av deponierna kan komma att ändras efter provtagningen beroende på resultatet. För att riskklassningen ska kunna sänkas ska provtagningen vara utförd på ett sådant sätt och resultatet av provtagningen ska visa på att läckage med stor sannolikhet kan uteslutas och att inte betydande läckage förväntas ske i framtiden. Riskklassen kan komma att höjas om provtagningen visar på att det föreligger större risk för människors hälsa och miljö än vad som bedömdes i inventeringen.

Riskklassningen i fas II ligger till grund för utredning om deponin bör efterbehandlas och åtgärder vidtas.

Att gräva bort en hel deponi, sanera föroreningsinnehållet och därefter återdeponera massorna anses inte vara något realistiskt åtgärdsalternativ. Istället kan olägenheter förhindras genom att minska spridningen av lakvatten. Detta kan ske med t.ex. mer effektiv täckning av deponin och i vissa fall lokal lakvattenrening.

2.1.3 Prioriteringslista för Varbergs kommun (Handlingsplan nedlagda deponier)

Prioriteringslista för utredning av nedlagda deponier i riskklass 2	
<p>Enligt de nationella miljömålen ska samtliga objekt i riskklass 1 och 2 vara åtgärdade senast år 2050. Till år 2025 ska 25 % av alla objekt i riskklass 1 och 15 % av alla objekt i riskklass 2 vara åtgärdade.</p> <p>Deponierna kommer att utredas enligt nedan angiven prioriteringsordning för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljö. Inom tidsperioderna är deponierna inte rangordnade.</p>	
År 2018 till 2025	
Deponi	Kommentar
Gåsakullas AFA Karl-Gustavs AFA Hunnestads byggdeponi	Deponierna bedöms utgöra mycket stor risk för människa och miljö. Spridningsrisken och spridningsförutsättningarna är stor. Innehåller troligtvis föroreningar med hög farlighet. Omfattas av de sex deponier som fått högst prioritering av Länsstyrelsen i inventeringen.
År 2026 till 2035	
Deponi	Kommentar
Kustsanatoriets deponi Firestone Gummideponi Skällinges AFA Annebergs AFA	Avfallen är helt eller till viss del inte täckta vilket ökar risken för exponering. Ligger relativt avskilt från bostadsbebyggelse men i närhet till vattenområden. Tre av deponierna omfattas av de sex deponier som fått högst prioritering av Länsstyrelsen i inventeringen.
År 2036 till 2045	
Deponi	Kommentar
Tångabergs AFA Åhs AFA Träslövsläge AFA (2)	Deponierna ligger i närhet till bostäder och inom tätbebyggt område.
År 2046 till 2050	
Deponi	Kommentar
Sibbarps AFA Källtorps AFA	Bedöms som låg föroreningsnivå. Människor uppehåller sig sällan i närheten.

2.1.4 Nedlagda avfallsupplag i Varbergs och Falkenbergs kommun

Större kommunala deponier i Varberg där sluttäckning pågår eller planeras

Avfallsupplag		Typ av avfall som deponerats	Verksamhet mellan	Eventuell riskklass och kommentar
Bösarp		Bygg- och rivningsavfall	1990-2008	Godkänd avslutningsplan finns, sluttäckningen klar juni 2017.

Hunnestad		Byggavfall	1982-2000	Godkänd avslutningsplan finns, arbeten med återställning påbörjades januari 2017.
Veddige		Industriavfall, hushållsavfall	1964-1990	Godkänd avslutningsplan finns
Lassabacka		Hushållsavfall, industriavfall, slam, byggavfall, slakteriavfall	1962-1979	Arbetet med framtagande av åtgärdsförslag är påbörjat

Lassabacka deponi

I början av 1960-talet anlades Lassabackadeponin vid Getteröviken, väster om viken, och denna användes sedan under åren 1962 - 1979 för bland annat hushållsavfall, industriavfall, avloppsslam, slaktavfall och byggavfall. Deponin omfattar 15-16 hektar och har en mäktighet på drygt 5 meter. Efter att verksamheten avslutats har den täckts med cirka 30 centimeter morän. Allt avfall ligger därmed kvar alldeles under ytan, och kommer även i dagen på några platser. Deponin är i stort sett helt plan. Det innebär att så gott som allt regnvatten infiltreras ner i deponin vilket ger upphov till lakvatten.

Veddige deponi

På Fastigheten Vabränna 3:39 strax öster om Veddige samhälle i Varbergs kommun pågick deponeringsverksamhet mellan åren 1964-1990. På deponin deponerades både hushållsavfall och industriavfall samt slam från Veddige renhållningsverk och latrin från stugområdet längs med kusten. Fr.o.m. 1978, då Bösarps deponi togs i drift har inget hushållsavfall tippats inom området. Efter 1978 tillfördes endast bygg- och rivningsmaterial.

Resultat inventering 2015-2016 av äldre nedlagda deponier i Varberg

Namn	Kommunal	Icke kommunal	Inte inventerad	Riskklass	Pågående arbete (avslutningsplan)
Annebergs AFA	x			2	
Buas AFA	x			3	
Bösarps AFA	x		X		X sluttäckt
Derome Såg		X		2	
Eternirör och Gyproc industrideponi		X		3	
Firestones Gummideponi		X		2	
Gåsakullas AFA	x			2	
Hunnestads byggdeponi	x			2	
Hunnestads deponi	x		X		X
Karl-Gustavs AFA	x			2	
Karl-Gustav AFA, skjutbana	x		X		X sluttäckt
Kungsäter AFA	x			3	
Kustsanatoriets deponi		X (Landstinget)		2	
Källstorps AFA	X			2	

<i>Källstorps AFA (2)</i>		X		3	
<i>Lassabacka AFA</i>	x		X		X
<i>Lindhovs AFA</i>		X	X		
<i>Lobergsslätt AFA</i>	X			3	
<i>Ringhals brandtipp</i>		X		3	
<i>Sandals AFA</i>	x			3	
<i>Sibbarps AFA</i>	x			2	
<i>Skällinges AFA</i>	x			2	
<i>Strängbetongs deponi</i>		X		3	
<i>Södra Cells deponi etapp 1 & 2</i>		X		2	
<i>Södra Cells deponi etapp 3 & 4</i>		X	X		
<i>Tjärbys AFA 1</i>		X		3	
<i>Tjärbys AFA 2</i>		x		3	
<i>Träslövsläge AFA</i>	X			3	
<i>Träslövsläge AFA (2)</i>	X			2	
<i>Tångabergs AFA</i>	X			2	
<i>Veddige AFA</i>	X		x		X
<i>Värö-Backas AFA</i>	X			3	
<i>Västra Deromes betongdeponi</i>		X		3	
<i>Åhs AFA</i>	X			2	
<i>Ängarnas AFA</i>	X			3	
<i>Stenbrott i Varberg</i>	x	X		3	

Större kommunala deponier i Falkenberg/Varberg där sluttäckning pågår, slutförts eller planeras

Avfallsupplag	Typ av avfall som deponerats	Verksamhet mellan	Eventuell riskklass och kommentar
Lövstaviken	Hushållsavfall, industriavfall och ospecificerat miljöfarligt avfall	1956-1997	Ingen klassificering Yttre delen av deponin är sluttäckt i enlighet med återställningsplan.
Ullared	Hushållsavfall, industriavfall och ospecificerat miljöfarligt avfall	1933-2008	Återställningsarbeten klart våren 2017
Ätrans AFA	Hushålls, byggnads- och trädgårdsavfall samt icke miljöfarligt industriavfall	1950-2006	Återställningen av deponin blev färdig 2013
Älvsereds AFA	Hushållsavfall och	1950-2005	Återställningen av

	industriavfall		deponin blev färdig 2013
Ågård	Hushållsavfall och industriavfall	1977-1999	Återställningsplan inlämnad, arbetet ska vara färdigt senast 2020
Heberg	Hushållsavfall och industriavfall	1974-2008	Återställningen av deponin blev färdig 2014

Resultat inventering 2015 av äldre nedlagda deponier i Falkenberg

Namn	Kommunal	Icke kommunal	Inte inventerad	Riskklass	Pågående arbete (avslutningsplan)
Ammås deponi	Ja			3	
Arvidstorps deponi	Ja			3	
Askomes deponi	Nej		x		
Axtornas AFA (1)	Ja			2	
Axtornas AFA (2)	Ja			3	
Salltorps AFA	Ja			2	
Ekängens deponi	Nej		x		
Åtrans AFA	Nej		x		Avslutad
Åtrans gamla AFA	Ja			2	
Fagereds AFA	Ja			2	
Gunnarps deponi	Ja			3	
Gällareds AFA	Ja			3	
Hebergs deponi	Ja			2	
Borgasgårds deponi (1)	Ja			3	
Borgasgårds deponi (2)	Ja			3	
Hebergs AFA	Nej		x		Avslutad
Hertings deponi	Nej		X		
Källsjös AFA	Ja			2	
Sydkraft Ecoplus Abs deponi	Nej		X		
LM Industrilackering AB, Hällarp AFA	Nej		X		
Obbhults deponi	Ja			2	
Stockens deponi	Ja			2	
Smedjeholms AFA	Nej		X		
Smedjeholms AFA	Ja			2	
Berggren, Sven Olof	Nej		X		Djurkremerings-anläggning
Skreas barkdeponi	Ja			3	
Skällentorps AFA	Ja			3	
Slöinges deponi (A)	Ja			3	
Slöinge deponi (B)	Ja			3	
Slöinges deponi C	Ja			2	

Perstorps AFA	Ja			2	
Toarps deponi	Ja			2	
Älvsereds AFA	Nej		X		Sluttäckt
Älvsereds deponi	Ja			2	
Töllstorps deponi	Nej		X		
Ullareds AFA	Nej		X		Sluttäckt
Vessiges deponi	Ja			3	
Vinbergs AFA(B)	Nej		X		
Vinbergs AFA (A)	Ja			1	
Väbys AFA	Ja			2	
Lövstavikens AFA	Nej		X		Sluttäckt
Ågårds AFA	Nej		X		Sluttäckning pågår

*slamupplag är ej med i tabellen, och inte heller deponier vars tillstånd ej tagits i bruk.

3 Koppling mellan de nationella målen och avfallsplanen

3.1 Koppling mellan de nationella målen och målen i avfallsplanen

Riksdagen har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål och ett stort antal delmål. Förutom en årlig uppföljning av miljö kvalitetsmålen görs en djupare utvärdering vart fjärde år som lämnas till regeringen. Strukturen med miljö kvalitetsmål och delmål gör att det går att följa utvecklingen i miljön på ett betydligt bättre sätt än tidigare, vilket ökar förutsättningen för måluppfyllelse. Enligt riksdagen är det viktigt att kommunerna tar ett övergripande ansvar när det gäller att anpassa miljö målen till de lokala förutsättningarna. Tanken är att kommunen är plattform och motor i det lokala miljö arbetet genom att förankra, utveckla och förverkliga målen i nära samarbete och dialog med samhällets övriga aktörer.

Vart och ett av målen i planen inrymmer olika problem och möjligheter. För att leva upp till de målsättningar som uppställts på regional nivå har kommunen för vart och ett av dessa områden gått igenom problem samt formulerat strategier. Dessa utgår från både kommunens egna behov och förutsättningar och är på olika sätt kopplade till de övergripande mål som är gemensamma för länet respektive landet som helhet.

Genom att koppla de nationella miljö målen till målen i avfallsplanen visas helheten mellan planen och de nationella målen och det lokala handlingsprogrammet. En strävan vid formulering av strategierna till målen i avfallsplanen har varit att dessa ska vara mätbara och uppföljningsbara, något som av olika skäl inte alltid låter sig göras.

Mål i avfallsplanen	Strategi	Berörda nationella miljö kvalitetsmål
Utveckla avfallshanteringen så den rör sig uppåt i avfallstrappan.	För att nå målet krävs information av olika slag som syftar till ökad motivation och en positiv attityd till miljö- och avfallsfrågor. Förenkla och förbättra tillgängligheten och möjligheterna att lämna till återanvändning.	Minskad avfallsmängd påverkar miljö målen God bebyggd miljö, Begränsad klimatpåverkan, Ingen övergödning, Frisk luft, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans, levande kust och skärgård, samt Levande skogar
Avfallet ska omhändertas på ett så miljöriktigt sätt som möjligt. Avfallshanteringens miljöbelastning ska minska	För att förebygga innehållet av farligt avfall i avfallet och i kretsloppet behövs informationsinsatser. Tuffare miljökrav ska ställas i samband med upphandlingar av t.ex. transporter för avfallshantering.	Hantering av miljöskadliga ämnen påverkar främst miljö målen God bebyggd miljö, Giftfri miljö, samt Grundvatten av god kvalitet, men även Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans, levande kust och skärgård, samt Levande skogar berörs.
Avfallshanteringen ska förknippas med god service.	Målet kan uppnås genom ett kontinuerligt arbete med information och möjligheter till anpassade hämtningslösningar. Målet uppnås även genom att hålla en serviceinriktad personal.	De detaljerade målen som tas upp under detta målet berör främst miljö målen God bebyggd miljö. Men även Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans, levande kust och skärgård, samt Levande skogar berörs.

4 Miljöbedömning av avfallsplanen

Enligt 6 kap. 11§ miljöbalken ska en miljöbedömning göras av en plan, om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Inom ramen för miljöbedömningen ska enligt 6 kap. 12§ miljöbalken en miljökonsekvensbeskrivning upprättas, där den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivs och bedöms. I 4§ förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar framgår att genomförandet av en plan antas medföra en betydande miljöpåverkan om;

1. genomförandet av planen kan antas innefatta en verksamhet som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken, eller;
2. planen anger förutsättningar för kommande tillstånd för sådana verksamheter som anges i bilaga 1 eller 3 till denna förordning och är en avfallsplan enligt 15 kap. 11§ miljöbalken.

Avfallsplanen för år 2018-2022 omfattar inte nya tillståndspliktiga verksamheter eller åtgärder eller ändring av befintliga tillstånd. Bedömningen är därför att den nya avfallsplanen inte innebär betydande miljöpåverkan.

Miljökonsekvensbeskrivning av avfallsplanen

4.1 Nollalternativ – effekter om planen inte genomförs

Att inte genomföra avfallsplanen skulle bland annat kunna innebära följande miljöpåverkan:

- Strategier och mål för att minska den totala mängden avfall, minska mängden avfall till deponering och minska mängden oönskat material till förbränning bedöms inte uppfyllas i samma utsträckning.
- En mindre god service medför en inte lika kostnadseffektiv och miljöanpassad renhållning.
- Mindre avfallsmängder för återvinning, vilket bedöms medföra att en större mängd avfall deponeras eller bränns. Även återvinningsgraden för verksamhetsavfall bedöms minska om inte planen genomförs. Detta skulle medföra ett försämrat resursutnyttjande för dessa avfallsfraktioner.
- Utan information och tillgänglighet bedöms mindre mängder farligt avfall mottas för ett miljöriktigt omhändertagande, vilket kan medföra risker att mer farligt avfall sprids till miljön eller sorteras och behandlas på ett icke miljöriktigt sätt.
- Omhändertagandet av slam bedöms inte ske i samma utsträckning och möjligheterna för att återföra näringsämnen till jordbruket minskar.
- Omhändertagandet av jord- och schaktmassor, bygg- och rivningsmaterial och liknande avfall bedöms inte ske i samma utsträckning, vilket kan medföra risker att föroreningar sprids till miljön eller sorteras och behandlas på ett icke miljöriktigt sätt.
- Om de kartlagda deponierna inte undersöks och vid bedömt behov åtgärdas skulle detta kunna medföra att miljöfarliga ämnen lakas ut till den omkringliggande miljön.
- Mål för en förbättrad avfallshantering i turistnäringen bedöms inte genomföras i samma utsträckning, vilket kan medföra att omhändertagandet av farligt avfall och annat avfall från båtar, husbilar och husvagnar blir sämre.

Att genomföra avfallsplanen 2018-2022 bedöms medföra positiva effekter för människors hälsa och miljön, i jämförelse med nollalternativet att planen inte genomförs.

4.2 Planens miljöpåverkan

Nedan redovisas avfallsplanens miljöpåverkan, samt åtgärder för att förhindra att en negativ miljöpåverkan uppstår. Bedömningen görs med avfallsplanens mål för avfallshanteringen i Falkenberg och Varberg som utgångspunkt.

4.2.1 Målområde - Avfall en resurs

Mål - Utveckla avfallshanteringen så att vi rör oss uppåt i avfallstrappan och minska den totala mängden avfall som bildas.

Grunden till en miljömässigt hållbar avfallshantering är att minska de uppkomna avfallsmängderna och därefter återvinna och återanvända en så stor del av det omhändertagna avfallet som möjligt. Enligt såväl EU:s som Sveriges avfallsstrategier ska vi minska avfallsmängderna. För att minska avfallsmängderna behövs information, kampanjer och annat som kan ge en ökad medvetenhet och ett förändrat beteende hos konsumenter och producenter. Detta mål är således direkt förenligt med det nationella miljömålet "God bebyggd miljö" och bedöms enbart ha en positiv miljöpåverkan.

4.2.2 Minskad påverkan på miljön.

Mål - Avfallet ska tas omhand på ett så miljöriktigt sätt som möjligt. Avfallshanteringens miljöbelastning ska minska.

Felaktig hantering av farligt avfall kan utgöra en stor risk för skada på människors hälsa och miljön. Några av de egenskaper som utmärker farligt avfall är att det kan vara giftigt, ekotoxiskt, cancerframkallande, frätande, fosterskadande, smittförande eller brandfarligt. Många miljögifter som kan spridas genom farligt avfall anrikas i levande organismer och kan därmed föras upp i näringskedjorna.

Genom att eftersträva att mängden farligt avfall totalt sett minskar, samt att det farliga avfall som ändå uppkommer hamnar i rätt behandlingssystem, uppnås flera positiva miljöeffekter.

Risken för att farliga ämnen diffust sprids i samhället eller naturen minskas om dessa ämnen inte når förbränningsanläggningar eller deponier. Även processerna vid avloppsreningsverk och restprodukterna därifrån påverkas negativt om farligt avfall når reningsverket via spillvattennätet.

Gamla nedlagda avfallsupplag utgör ofta en risk för miljöpåverkan, då de har avslutats enligt tidigare krav för deponering. Miljöskyddet vid äldre avfallsupplag är därför generellt sämre än vid de deponier som är i drift idag. Dessutom har gamla, nedlagda avfallsupplag ofta en sämre placering utifrån miljösynpunkt. Kunskapen om egenskaperna hos avfallet som deponerades i äldre avfallsupplag är också sämre jämfört med idag. Vid äldre, nedlagda avfallsupplag sker oftast en mycket begränsad provtagning av lakvatten. De föroreningar som kan spridas från gamla avfallsupplag är bland annat tungmetaller, klorerade och icke klorerade lösningsmedel, klorerade kolväten, fenoler, oljor och närsalter. Avfallsupplagen är också en källa till utsläpp av växthusgaser i form av metangas.

Att kartlägga och undersöka gamla avfallsupplag är en förutsättning för att kunna veta om några miljöfarliga ämnen finns och vilken spridningsrisk som föreligger. Att inte genomföra avfallsplanens åtgärds mål för nedlagda avfallsupplag skulle således utgöra en betydligt större miljörisk än om planens mål uppfylls.

4.2.3 God Service och arbetsmiljö

Mål - Avfallshanteringen ska förknippas med god service.

Målen som rör god service har ringa miljöpåverkan. Men en god organisation, kunnig personal, god service, bra information och nöjda kunder medverkar till att miljöpåverkan från kommunernas avfallshantering minskar.

Genom att skapa förtroende för samhällets renhållningsverksamhet bedöms även nedskräpningen minska. Nedskräpningen bidrar till att olämpliga och miljöfarliga ämnen kan spridas i naturen och får även konsekvenser genom att vara estetiskt stötande och utgöra en skaderisk för människor och djur.

En långsiktigt miljöriktig och kostnadseffektiv avfallshantering, med källsortering, insamling och behandling, är grunden för att avfallet inte ska utgöra några olägenheter för människor hälsa eller miljön och för att hushållandet med resurserna ska kunna ske på ett miljöriktigt sätt.

5 Avfallsanläggningar i Varberg och Falkenberg

VARBERG

Mantum Varberg

Läge: Klastorp

Verksamhetskod: 90:80

Typ/typer av avfall som hanteras: Byggavfall, utsorterat avfall: brännbart, grovt brännbart, gips och stålskrot.

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Sortering

Kapacitet (ton per år): (Se anmäld mängd nedan)

Tillåten avfallsmängd enligt beslut: Sortering av maximalt 10 000 ton per år.

Stena Recycling AB

Läge: Cylindervägen 12

Typ/typer av avfall som hanteras: Returpapper och plast, järn- och metallskrot samt blybatterier

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Sortering

Kapacitet (ton per år): (Se tillståndsgiven mängd nedan)

Tillåten avfallsmängd enligt beslut: Sortering av maximalt 20 500 tonpappers- och plastavfall per år varav högst 4 000 ton får vara plastavfall.

Varberg Vatten AB, Bösarps deponi och ÅVC, Verksamhetskod: 90.130, 90.40, 90,60

Läge: Skällinge – Bösarp 1:1

Typ/typer av avfall som hanteras: Hushållens grovavfall och farliga avfall

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring, sortering, omlastning av hushållsavfall, samt deponi

Totala mottagna mängder avfall (ton/år): På återvinningscentralen sorterades och mellanlagrades 182 ton grovavfall under 2016.

Deponiverksamheten avslutades våren 2009.

Varberg Vatten AB, ÅVC Östra Hamnvägen

Läge: Östra Hamnvägen Verksamhetskod: B 90.50, C 90.40

Typ/typer av avfall som hanteras: Hushållens grovavfall och farliga avfall

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring, sortering, omlastning av hushållsavfall

Kapacitet: Tillståndsgiven mängd, 25 ton farligt avfall samtidigt lagrat, återvinningsbart material, grovavfall 10.000 ton/år, hushållsavfall 13.000 ton.

Totala mottagna mängder avfall (ton/år): År 2016 mottogs ca 17000 ton, se tabell sid 6.

Varberg Vatten AB, Åvc Limabacka

Läge: Limabacka Verksamhetskod: C 90.40, C 90.60

Typ/typer av avfall som hanteras: Hushållens grovavfall och farliga avfall

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring, sortering,

Totala mottagna mängder avfall (ton/år): År 2016 mottogs 520 ton, se tabell sid 6.

Varberg Vatten AB, Åvc Tvååker

Läge: Tvååker Verksamhetskod: C 90.40, C 90.60

Typ/typer av avfall som hanteras: Hushållens grovavfall och farliga avfall

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring, sortering,

Totala mottagna mängder avfall (ton/år): År 2016 mottogs 607 ton, se tabell sid 6.

Varberg Vatten AB, Åvc Veddige

Läge: Veddige Verksamhetskod: C 90.40, C 90.60

Typ/typer av avfall som hanteras: Hushållens grovavfall och farliga avfall

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring, sortering,

Totala mottagna mängder avfall (ton/år): Återvinningscentralen öppnade för allmänheten i januari 2010. Anläggningen får samtidigt mellanlagra <10.000 ton avfall, < 5 ton oljeavfall, < 30 ton blybatterier, < 100 ton elektriska produkter.

År 2016 mottogs 700 ton, se tabell sid 6.

FALKENBERG

Transportcentralen (tidigare Åkericentralen)

Läge: Tröinge 6:78 Verksamhetskod: 90.40, 90.80, 90.110, 90.60

Typ/typer av avfall som hanteras: Asfalt, betong, schakt och jordmassor.

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Sortering och harpning

Tillåten avfallsmängd enligt beslut. Mellanlagring av maximalt 10 000 ton per år, sortering av maximalt 10 000 ton per år.

Läge: Arvidstorp 1:39 Verksamhetskod: 90.40, 90.80

Typ/typer av avfall som hanteras: På anläggningen hantera bl.a trä, isolering , brännbart, metallskrot, aska och asbest.

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Sortering och harpning

Tillåten avfallsmängd enligt beslut. -

Stena Recycling AB

Läge: Lastaren 1 Verksamhetskod: 90.100, 90.450, 90.50, 90.90, 90.80

Typ/typer av avfall som hanteras: På anläggningen hanteras bl.a brännbart industriavfall, järn- och metallskrot, trä, papp, plast, batterier, el-avfall, syror och lösningsmedel.

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring, sortering och återvinning.

Kapacitet: (Se tillståndsgiven mängd nedan)

Tillåten avfallsmängd enligt beslut: 45 000 ton järn och metallskrot, 1 000 ton blybatterier, 150 ton uppsamlad olja och emulsion, 10 000 ton plast och papper.

Stena har lagt ner sin verksamhet på platsen, kommer att flisa lite trä där ett tag. Fastigheten kommer att saneras.

Falkenbergs Biogasanläggning

Läge: Gödastorp Verksamhetskod: 90.160, 40.10

Typ/typer av avfall som hanteras: Naturgödsel, livsmedelsindustri, sorterat hushållsavfall och grödor

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Rötning

Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd: 120 000 ton avfall varav 20 000 ton får vara grödor.

Falkenbergs Recycling

Läge: Västra gårdet 2:1 Verksamhetskod: 90.110, 90.60, 90.70, 90.80

Typ/typer av avfall som hanteras: Metallskrot, blybatterier, elektriska produkter, impregnerat trä och oljeavfall

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Bearbetning, sortering och mellanlagring

Tillåten avfallsmängd enligt beslut: Bearbetning, sortering och mellanlagring av maximalt 100 000 ton annat avfall än farligt avfall per år. Mellanlagring av 5 ton oljeavfall, 10 ton blybatterier, 25 ton elektriska eller elektroniska produkter, 8 ton impregnerat trä, 1 ton annat farligt avfall.

FAVRAB Åvc Sandladan

Läge: Arvidstorp 1:39

Verksamhetskod: C 90.40, C 90.60, B 90.70, C 90.170, C 90.110

Typ/typer av avfall som hanteras: Grovavfall från hushåll, sådant avfall som inte läggs i soptunnan eller lämnas till producentansvar.

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring

Läge: Göteborgsvägen/Industrivägen Verksamhetskod: C 90.110, C 90.80, C 90.60.

Typ/typer av avfall som hanteras: Hushållens grovavfall och farliga avfall

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring

År 2016 mottogs 12 416 ton, se tabell sid 6.

FAVRAB Åvc Ullared

Verksamhetskod: C 90.110, C 90.80, C 90.60.

Läge: Hedemovägen

Typ/typer av avfall som hanteras: Hushållens grovavfall och farliga avfall

Metoder för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring

Totala mottagna mängder avfall (ton/år): År 2016 mottogs 274 ton, se tabell sid 6.

Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd. Sortering av högst 20.000 ton avfall/år, mellanlagring av högst 50 ton farligt avfall vid samma tillfälle, kompostering av 300 ton trädgårdsavfall samt flisning av 9500 ton trä- och trädgårdsavfall per år.

6 Återvinningsstationer i Varberg och Falkenberg 2016

Varbergs kommun 2016

Uppställningsplats	Tidningar	Kartong	Plast	Metall	Vitt glas	Färgat glas
Bua	X	X	X	X	X	X
Bösarpstippen	X	X	X	X	X	X
Danska vägen/Idrottshallens parkering	X	X	X	X	X	X
Derome ICA Supermarket, Eklöws livs	X	X	X	X	X	X
Engelbrektsg/PS-skolan	X	X	X	X	X	X
Grimetons lanthandel fd	X	X	X	X	X	X
Hajen Matmarknad	X	X	X	X	X	X
Himle fd Holma bageri	X	X	X	X	X	X
Hunnestad, ICA Nära	X	X	X	X	X	X
Kungsäter Livs	X	X	X	X	X	X
Limabacka Återvinningscentral	X	X	X	X	X	X
Norra vägen	X	X	X	X	X	X
Rolfstorp Ica Nära	X	X	X	X	X	X
Skällinge IP	X	X	X	X	X	X
Stamnared	X	X	X	X	X	X
Stockroskatan	X	X	X	X	X	X
Stenåsavägen	X	X	X	X	X	X
Tofta, Mejerivägen	X	X	X	X	X	X
Träslövsläge, ICA Ankaret	X	X	X	X	X	X
Trönningeäng	X	X	X	X	X	X
Tvååker, ICA Supermarket	X	X	X	X	X	X
Veddige Återvinningscentral	X	X	X	X	X	X
Willys	X	X	X	X	X	X
Ö Hamnvägen Återvinningscentral	X	X	X	X	X	X
Östra Långgatan, Rosenfredsskolan	X	X	X	X	X	X
Östervi, Parkeringen	X	X	X	X	X	X

Falkenbergs kommun 2016

Uppställningsplats	Tidningar	Glas	Kartong/ Wellpap	Plast	Metall
Coop Forum , Klockaregatan	X	X	X	X	X
Falkenbergs återvinningscentral, Sandladan	X	X	X	X	X
Glommen, Hamnen vid fiskaffären	X	X	X	X	X
Gällared, vid boulevanan	X	X	X	X	X
Heberg, Gamla vägen, mittemot Lantmännen	X	X	X	X	X
Hjortberg utmed Hjortvägen	X	X	X	X	X
Källsjö, kyrkans parkering	X	X	X	X	X
Köinge, bakom Lantmännen	X	X	X	X	X
Ljungby, vägen mot Bergagård	X	X	X	X	X
Långås, potatisvägen	X	X	X	X	X
Morup	X	X	X	X	X
Okome, bygdegården	X	X	X	X	X
Sanddynevägen/Strandridareg	X	X	X	X	X
Skogstorp, parkeringen vid torget	X	X	X	X	X

Skrea, vid Skrea stationsväg, vändplatsen	X	X	X	X	X
Slätten vid parkeringen Fredens väg	X	X	X	X	X
Slöinge, Lantmannaföreningen	X	X	X	X	X
Ugglarp, Ugglarps Frukt & Grönt gårdsbutik	X	X	X	X	X
Ullared, Hedemovägen	X	X	X	X	X
Vessigebro, vägen mot reningsverket	X	X	X	X	X
Vinbergs samh, idrottshallen vid Lantmännen	X	X	X	X	X
Årstad, mittemot skolan	X	X	X	X	X
Älvsered, Gunnarpsvägen/Hotellvägen	X	X	X	X	X
Ätran, SKABs grindar Timmervägen	X	X	X	X	X

7 Uppföljning av 2010 års Avfallsplan

Nedanstående mål och åtgärder uppställdes i Falkenbergs avfallsplan för perioden 2010-2015. I Nedanstående tabell görs en uppföljning, där grön markering innebär att åtgärden är klar, gul att arbete pågår, kan t ex röra sig om återkommande insatser, rött att åtgärden inte har genomförts.

ÅTGÄRDSPUNKT	KOMMENTAR	KLAR?
1. Minska den totala mängden avfall som produceras		
Utveckla miljökalendern	Formatet har förändrats, information skickas ut fler ggr/år än tidigare	
Informationsarbete mot skolan, åk 4-5	Pågående arbete, VIVAB arbetar tillsammans med skolan	
Utreda taxans påverkan på avfallsvolymer	Viktbaserad taxa införd, lett till minskade avfallsmängder	
2. Öka andelen material som återvinns		
Utveckla kommunikationen med FTI AB i syfte att motverka nedskräpning och erhålla ändamålsenliga återvinningsstationer	Pågår nu en översyn om att ansvaret för insamling ska flyttas över på kommunerna, regelbundna samrådsmöten hålls med FTI men antalet stationer har inte ökats eller förbättrats.	
Kontinuerligt se över placeringen av återvinningsstationerna. Redan i detaljplanarbetet tas hänsyn till placeringen av återvinningsstationer.	Görs i samband med detaljplanarbetet, är ett arbete som måste fortsätta och utvecklas ytterligare.	
Införande av trädgårdsabonnemang, extra kärl för trädgårdsavfall på försök med början i Varbergs tätort.	Införande avfall på försök med början i	
3. Minska andelen grovavfall till deponering		
Ytterligare utveckla utsorteringen av fyllnadsmaterial som istället kan användas som konstruktionsmaterial	Görs så idag.	
Söka metoder för att möjliggöra ytterligare återvinning av material som idag deponeras t ex isolering.	Ingen ytterligare fraktion sorteras ut från grovavfallet, däremot finns utsortering av gips och planglas nu på samtliga återvinningscentraler	
4. Öka produktionen av biogas och återföringen av näringsämnen till jordbruket		

Kvalitetssäkring av slam från avloppsreningsverken. (stod tidigare certifiering)	Upströmsarbete	--
Förädla biogasen som framställd vid Getteröverken till fordonskvalitet.	Projektet nedlagt, gasen kommer istället användas för fjärrvärmeproduktion	X
Samla in och röta matavfall från restauranger, storkök och livsmedelsaffärer för produktion av biogas. Införs successivt, samtliga restauranger, storkök och livsmedelsaffärer ska ges möjlighet att källsortera sitt matavfall.	Infört	✓
Samla in och röta matavfall från hushållen för produktion av biogas. Åtgärden införs successivt under nästa entreprenadperiod, med målsättningen att samtliga hushåll ska ges möjlighet att källsortera sitt matavfall.	Infört	✓
5. Minska hushållsavfallets innehåll av hälso- och miljöskadliga ämnen genom ett ökat omhändertagande av farligt avfall.		
Riktad informationskampanj med avseende på farligt avfall till hushållen via t ex utskick och TV-reklam.	Görs regelbundet	✓
Marknadsföra den hushållsnära hämtning som redan finns (4 gånger per år) och därigenom öka utnyttjandet.	Har delat ut x antal röda boxar till hushåll för bättre förvaring av det farliga avfallet	✓
6. Minska miljöpåverkan från gamla avfallsupplag		
Genomföra MIFO-undersökningar av nedlagda deponier.	Genomfört under 2015-2016.	✓
Ta fram en åtgärdsplan utifrån genomförda MIFO-undersökningar. I åtgärdsplanen ska en tidplan för genomförande ingå samt en ekonomisk beräkning av förväntade kostnader.	Kvarstår	X
7. Bygg och rivningsavfall ska omhändertas på miljömässigt bästa sätt.		
Byggnadsnämnden ska genom stadsbyggnadskontoret vid rivningslov informera om tydliga krav på sortering, destruering och återvinning av byggnadsavfall. Aktivt samarbete bör ske mellan VIVAB och Miljö- och hälsoskyddskontoret.	Detta bör förbättras	X
8. Bättre omhändertagande av rena och förorenade jord- och schaktmassor.		
Omhändertagande, mellanlagring och bortskaffande av massor ska utredas tillsammans med privata aktörer.	Kommunala masshanteringsgrupper finns i kommunerna	--

9. Avfallshanteringen i kommunen ska förknippas med god service och miljömässigt god hantering.		
Vid upphandling ska krav ställas på entreprenörerna avseende miljö och att god service till avfallslämnarna säkerställs.	Görs	— —
Utbildning av personal på återvinningscentralerna.	Görs kontinuerligt	— —
Uppförande av ny omlastningsstation för hushållsavfallet på strategisk plats.	Ingen permanent lösning ännu	— —
Kontinuerligt minska miljöpåverkan från avfallstransporter genom att t ex ersätta fossila bränslen.	7 st biogasdrivna fordon för sophämtningen fr.o.m. 2014.	— —
10. Förbättrad avfallshantering för turism.		
Utreda om det är möjligt att iordningställa strategiskt utplacerade mottagningsplatser i kommunerna för omhändertagande av latrinavfall från husbilar och husvagnar.	Finns ett par platser för mottagning	— —
Utreda om det är möjligt att iordningställa mottagningsplatser i småbåtshamnar för mottagning av latrinavfall från fritidsbåtar.	Infört på flera småbåtshamnar	
Utreda behovet av mottagningsställen för farligt avfall i hamnar och på båtuppställningsplatser.	Inte genomfört	

8 Mål och lagstiftning

8.1 Inledning

I denna bilaga beskrivs lagstiftning, mål och strategier som varit av betydelse vid framtagande av mål och åtgärder i avfallsplanen 2018-2022. En sammanställning av de viktigaste lagarna, målen och bestämmelserna som gäller på avfallsområdet redovisas och några aktuella förändringar av lagstiftningen beskrivs.

8.2 Ny lagstiftning

Avfallshierarkin har förts in på ett tydligare sätt i miljöbalken, dels genom att införa en skyldighet i 2 kap. 5 § om att vidta avfallsförebyggande åtgärder och dels genom att i 15 kap. 10 § ange den prioritetsordning som ska gälla vid behandling av avfall. Ändringarna trädde i kraft den 2 augusti 2016. Avfallshierarkin anger den prioritetsordning för politik och lagstiftning som medlemsstaterna ska ha avseende förbyggande och behandling av avfall och regleras i EU:s ramdirektiv om avfall.

Avfallshierarkin

1. Förhindra att avfall uppstår
2. Återanvändning
3. Återvinning
4. Energiutvinning
5. Deponering

Ordningen gäller under förutsättning att det är miljömässigt och ekonomiskt rimligt.

Regeringen har beslutat om en ny förordning om plastbärkassar (2016:1041) som trädde i kraft i december 2016. Förordningen innebär att de som i en yrkesmässig verksamhet tillhandahåller plastbärkassar till konsumenter ska informera om plastbärkassarnas miljöpåverkan och vilka alternativ som finns för att minska förbrukningen. Naturvårdsverket ska bevaka att förbrukningen minskar.

8.3 Aktuella förslag från EU, nationella utredningar och regeringsuppdrag

8.3.1 EU-kommissionens förslag om cirkulär ekonomi

Den andra december 2015 kom EU-kommissionens förslag om cirkulär ekonomi. Förslaget innehåller en handlingsplan för cirkulär ekonomi samt ett nytt paket med förslag på revideringar av sex direktiv på avfallsområdet.

Handlingsplanen innehåller initiativ inom flera områden, bland annat produktion, avfallshantering, och omvandling av avfall till resurser. De direktiv som berörs av ändringsförslagen på avfallsområdet är ramdirektivet om avfall samt direktivet om förpackningar och förpackningsavfall, om deponering av avfall, om uttjänta fordon, om batterier och ackumulatörer och förbrukade batterier och ackumulatörer samt om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter.

Förslagen om ändringar i avfallsdirektivet innebär bland annat höjda mål för förberedelse av återanvändning och återvinning av kommunalt avfall och förpackningsavfall, förändrade bestämmelser om biprodukter och om när avfall upphör att vara avfall, minimikrav för

producentansvar samt ytterligare krav på nationella avfallsplaner och program för förebyggande av avfall. Förslagen innebär även mål för gradvis minskning av deponering av kommunalt avfall och krav på rikstäckande elektroniska register för att förbättra spårbarhet av farligt avfall.

8.3.2 Utredning om kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och returpapper

Under 2016 lät regeringen genomföra en utredning om hur ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och returpapper skulle kunna utformas. Utredningen föreslår att ansvaret för insamlingen flyttas över från producenterna till kommunerna och att den samordnas med insamlingen av det övriga hushållsavfallet. Syftet med ett kommunalt insamlingsansvar är att det ska bidra till att insamlingsmålen nås. För närvarande pågår politiska diskussioner mellan regeringen och alliansen när det gäller förutsättningarna för insamling av förpackningar och returpapper

8.3.3 Utredning om skatt på förbränning av avfall

Regeringen tillsatte i juni 2016 en utredning som ska se över behovet av att införa en skatt på förbränning av avfall. I Sverige har skatt på avfallsförbränning tidigare (mellan 1 juli 2006 och oktober 2010) använts som styrmedel för att minska mängden avfall till förbränning. Nuvarande utredning har till uppgift att göra en grundläggande analys av förutsättningarna för avfallsförbränning i Sverige och att analysera hur avfallsförbränning och avfallsimport påverkas av befintliga ekonomiska styrmedel, rådande EU-reglering samt branschspecifika förhållanden. Utredningen ska vara klar 31 oktober 2017.

8.3.4 Hantering av textilier

Ett uppdrag som redovisades i september 2016 handlade om att ta fram förslag för hanteringen av textilier. Naturvårdsverket föreslår åtgärder och styrmedel som riktar sig till alla delar av textilhanteringen från produktion till konsumtion och avfallshantering. Förslaget innehåller bland annat lagkrav på utsortering av textilavfall och olika informationsinsatser. Utredningen innehåller förslag på åtgärder och styrmedel, men även nya ambitiösa mål för en hållbar hantering av textilavfall:

- Till år 2025 ska mängden textilavfall i restavfallet minska med 60 % jämfört med basåret 2015.
- År 2025 ska 90 % av separat insamlat textilavfall förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas. Avfallshierarkin ska tillämpas och materialåtervinning ska i första hand ske i form av återvinning till nya textilier.

8.3.5 Förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem för farligt avfall

Regeringsuppdraget om förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem slutredovisades i september 2016. I redovisningen föreslår Naturvårdsverket att all yrkesmässigt bedriven verksamhet ska rapportera digitalt den mängd farligt avfall som lämnas för borttransport eller tas emot efter transport.

8.3.6 Reviderad nationell avfallsplan och program för förebyggande av avfall

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att utvärdera den nuvarande nationella avfallsplanen, som gäller för 2012-2017 samt att redovisa vilka åtgärder som utförts och vilka resultat det lett till. Även det avfallsförebyggande programmet ska utvärderas. Utvärderingen redovisades i början av år 2017 i rapporten "En utvärdering av den nationella avfallsplanen och

det avfallsförebyggande programmet.” Baserat på utvärderingen ska ett förslag till reviderad nationell avfallsplan tas fram för 2018 till 2023. Målsättningen är att programmet för att förebygga avfall ska ingå i förslaget.

Den reviderade avfallsplanen ska omfatta samtliga avfallsströmmar och redogöra för alla relevanta mål och styrmedel. Det ska dessutom ingå en beskrivning av särskilt prioriterade områden som måste vidareutvecklas för att målen ska nås i förslaget. Det förslag som tas fram kommer att vara underlag för regeringens strategi för svensk avfallshantering för att nå generationsmålet, miljökvalitetsmålen och relevanta etappmål.

8.3.7 Giftfria och resurseffektiva kretslopp

Regeringen har gett Naturvårdsverket uppdraget att genomföra en utredning om giftfria och resurseffektiva kretslopp. Uppdraget redovisades 1 december 2016. Arbetet med giftfria och resurseffektiva kretslopp handlar framför allt om att öka återvinningen utan att det medför risker för miljön och människors hälsa på grund av spridning och exponering av farliga ämnen. I uppdraget ingick kartläggning av vilka avfallsströmmar som bör hanteras på särskilt sätt med hänsyn till innehåll av särskilt farliga ämnen och risk för exponering, att göra en analys av hur avfalls- och kemikalielagstiftningen i praktiken tillämpas för återvunna material samt att stärka tillsynsvägledningen.

Kartläggningen visar att särskilt farliga ämnen har påträffats i flera av de studerade avfallsströmmarna, att återvinning till nya användningsområden kan ge nya risker för exponering samt att några olika plastavfallsströmmar kräver särskild uppmärksamhet på grund av sitt innehåll av särskilt farliga ämnen. Halterna av särskilt farliga ämnen är, om de påträffas i återvunnet material, ofta många tiopotenser lägre än vad de kan vara i nytillverkat material. Avsiktligt tillsatta särskilt farliga ämnen bedöms därför generellt medföra en större risk för skadlig exponering av människa och miljö än risken för exponering från återvunnet material. Naturvårdsverket föreslår att avfallsförordningen får en ny bestämmelse om att företag som återvinner avfall, så att det upphör att vara avfall, ska föra anteckningar om detta. Förslaget ska se till att bedömningar om när avfall upphör att vara avfall görs och underlätta tillsynen av sådana bedömningar. Det finns också ett stort behov av vägledning om hur bedömningen om när avfall upphör att vara avfall ska gå till. Naturvårdsverket planerar att ta fram sådan vägledning. Naturvårdsverket lämnar inga förslag till förändrad hantering av avfallsströmmar men identifierar fyra avfallsströmmar som kräver särskild uppmärksamhet:

- PVC
- Plast från bilar
- Plast från elutrustning
- Återvunnet däckmaterial i konstgräsplaner

8.3.8 Utredning om att öka återanvändningen

Regeringen tillsatte i januari 2016 en särskild utredare för att analysera hur handel med begagnat och reparationer samt uppgradering av olika produkter kan öka med målet att nå en mer resurseffektiv ekonomi och att minska miljöpåverkan. I utredningen ingår att analysera vilka hinder som kan finnas i lagstiftningen och vilka styrmedel som behövs för att öka återanvändningen av produkter. Utredare Ola Alterå lämnade i mars 2017 sitt betänkande till miljöminister Karolina Skog där han föreslår en rad konkreta åtgärder för att uppmuntra en mer cirkulär ekonomi i Sverige. Förslaget har skickats ut på remiss:

- Nationell samverkan och att inrätta en delegation för cirkulär ekonomi
- "Hyberavdrag": skattereduktion för hyr-, begagnat- och reparationstjänster
- Ökad tillgänglighet till bilpooler
- Insatser för att underlätta för hushållen att förebygga avfall

8.3.9 Utredning om delningsekonomi

Med delningsekonomi menas, enkelt uttryckt, den del av ekonomin där privatpersoner, ofta via webbplattformar och mobilappar, kan hyra, hyra ut, byta eller låna tillgångar av varandra såsom maskiner, verktyg, fordon, bostäder och arbetskraft. Det nya är att webbplattformar och mobilappar nu möjliggör ett mer systematiskt samutnyttjande och i en mycket bredare krets av användare än förut.

I december 2015 tillsatte Regeringen en särskild utredare med uppdrag att kartlägga den nya delningsekonomi och se över olika användares roller och rättsliga ställning. Uppdraget går ut på att analysera den rättsliga ställningen hos de aktörer som deltar i delningsekonomi och undersöka om nuvarande regelverk är tillräckliga eller om det finns behov av lagändringar. Utredaren ska fokusera på konsumenternas rättigheter inom delningsekonomi, men också ta hänsyn till näringslivets villkor och företagares möjligheter att använda sig av nya affärsmodeller. Uppdraget redovisades i mars 2017.

Enligt utredningen behöver det utvecklas trygghetsskapande åtgärder och funktioner om delningsekonomi ska kunna växa och etablera sig utanför kretsen av nyfikna, socialt intresserade och något riskbenägna "early adopters". Utredningen föreslår följande åtgärder:

- Att konsumentverket, i samråd med Skatteverket med flera, får i uppdrag att ge oberoende information, exempelvis om vad delningsekonomi innebär, risker och möjligheter samt ge vägledning.
- Att konsumentverket, Konkurrensverket med flera får i uppdrag att följa utvecklingen av delningsekonomi

8.3.10 Åtgärder mot utsläpp av mikroplaster till havet

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att identifiera viktiga källor i Sverige till utsläpp av mikropartiklar av plast i havet, att verka för att reducera uppkomst och utsläpp av mikroplaster från dessa källor samt, vid behov, att föreslå författningsändringar för att minska utsläppen.

8.3.11 Hållbar återföring av fosfor

I redovisningen, år 2013, av regeringsuppdraget presenterades en kartläggning av fosforresurser, en kartläggning av innehållet av oönskade ämnen i olika fosforkällor, en bedömning av potential för hållbar återföring av fosfor, ett förslag till författningskrav och ett förslag till etappmål för hållbar återföring av fosfor. Inget beslut har ännu fattats. Naturvårdsverket förslög ett etappmål till miljömålssystemet som syftar till att stimulera en ökad resurshushållning och återföring av växtnäringsämnen som är fria från oönskade ämnen. Förslaget lyder:

"Kretsloppen av växtnäringsämnen ska vara resurseffektiva och så långt som möjligt fria från oönskade ämnen. Tillförsel och bortförsl av växtnäringsämnen bör balansera i skog och jordbruk. Avloppssystemen bör utvecklas så att en hållbar återföring av växtnäringsämnen underlättas." Det föreslogs även fyra detaljerade mål.

8.4 Miljömål inom EU

Styrmedel och åtgärder på avfallsområdet utvecklas idag i många fall gemensamt inom EU. Målsättningar och strategier på övergripande europeisk nivå är av stor betydelse eftersom det finns direkta kopplingar till den svenska miljöpolitiken.

I EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) anges bland annat följande mål för medlemsländerna:

- Till år 2020 ska 50 % av summan av papper, glas, metall och plast i avfall från hushåll och liknande avfall återanvändas eller återvinnas.

- Till år 2020 ska 70 % av bygg- och rivningsavfall återanvändas eller återvinnas.
- EU antog i december 2008 ett omfattande energi- och klimatpaket med mål för år 2020. Fram till år 2020 ska:
 - Utsläppen av växthusgaser minska med 20 %, jämfört med år 1990.
 - Energikonsumtionen minska med 20 %.
 - 20 % av energin komma från förnyelsebara energikällor.
 - Minst 10 % av fordonsbränslen komma från förnyelsebara energikällor.

8.5 Nationella mål

I det följande redogörs kortfattat för de övergripande mål som finns på nationell nivå och som berör avfallsområdet.

8.5.1 Miljökvalitetsmål

Det svenska miljömålssystemet består av ett generationsmål, 24 etappmål och 16 miljökvalitetsmål.

Riksdagens miljökvalitetsmål ska styra all verksamhet i Sverige mot en hållbar utveckling för att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer en god och hälsosam livsmiljö.

Målen vilar på fem grundläggande värden som syftar till att:

- främja människors hälsa.
- värna om den biologiska mångfalden och naturmiljön.
- ta tillvara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena.
- bevara ekosystemets långsiktiga produktionsförmåga.
- trygga en god hushållning med naturresurserna.

Miljöpåverkan från avfallshanteringen berör främst miljökvalitetsmålen

- God bebyggd miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- Giffri miljö

Etappmål på avfallsområdet:

- Etappmålet om ökad resurshushållning i livsmedelskedjan innebär att insatser ska vidtas senast 2018 så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara.
- Etappmålet om byggnads- och rivningsavfall innebär att insatser ska vidtas senast 2020 så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent.
- Ett av de tidigare delmålen till miljökvalitetsmålen berörde återföring av näringsämnen från avlopp och bedöms fortfarande vara aktuellt i avvaktan på att ett eventuellt nytt mål som berör denna fråga beslutas. Naturvårdsverket har tidigare, i redovisning av regeringsuppdrag om hållbar återföring av fosfor, föreslagit nya mål. Senast beslutade delmål lyder:
 - År 2015 tas minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp tillvara och återförs till produktiv mark, varav minst hälften återförs till åkermark.

Etappmålet till begränsad klimatpåverkan lyder: "Utsläppen för Sverige år 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen år 1990 och gäller för de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Det här innebär att utsläppen av växthusgaser år 2020 ska vara cirka 20 miljoner ton koldioxidekvivalenter lägre för den icke handlande sektorn i

förhållande till 1990 års nivå. Minskningen sker genom utsläppsreduktioner i Sverige och i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som mekanismen för ren utveckling

Fram till 2010 fanns regionalt anpassade delmål i Södermanland. Vid slutuppföljningen av dessa beslutade länsstyrelsen att avsluta de regionala miljömålen. Nu gäller istället de nationella miljö kvalitetsmålen med preciseringar som regionala miljömål.

8.5.2 Sveriges program för att förebygga avfall 2014–2017 och avfallsplan

Enligt EUs avfallsdirektiv (2008/98/EG) ska alla medlemsländer ha ett avfallsförebyggande program. Naturvårdsverket ska enligt avfallsförordningen ta fram detta. Naturvårdsverket följer upp programmet och kommer ta fram ett nytt program och en ny avfallsplan senast år 2018.

I programmet finns det 8 inriktningsmål och 167 åtgärder. Inriktningsmålen i programmet ska bidra till att de svenska miljömålen uppfylls och kompletterar etappmålen.

Programmet innehåller fyra fokusområden. Dessa är mat, textil, elektronik och byggande och rivning. Dessa har valts ut eftersom det blir mycket matavfall samt bygg- och rivningsavfall i Sverige. Dessa avfallslag orsakar stora samlade utsläpp av klimatgaser från utvinning, produktion och avfallshantering. För varje tillverkat kilo elektronik och textil är klimatbelastningen också hög. Det används dessutom stora mängder farliga ämnen vid produktionen, ämnen som ofta även finns i de slutliga produkterna och varorna. En annan anledning till att fokusera på mat och textilier är att många avfallsförebyggande aktiviteter är på gång inom dessa områden och det bedöms vara viktigt att stödja aktiviteterna för att få stor effekt av insatserna.

Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen tagit fram "Från avfallshantering till resurshushållning - Sveriges avfallsplan 2012-2017". Planen innehåller mål och åtgärder för fem prioriterade områden. Den innehåller också exempel på vad vi behöver göra för att nå ett mer resurseffektivt samhälle med utgångspunkt från miljömålen och EU:s avfallshierarki.

Avfallsplanens övergripande syfte är att miljöpåverkan från avfallshanteringen ska minska och bidra till att uppfylla miljö kvalitetsmålen. Planens prioriterade områden är:

- Avfall i bygg- och anläggningssektorn
- Hushållens avfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Avfallsbehandling
- Illegal export av avfall till andra länder.

8.6 Kommunernas lokala hållbarhetsarbete

Varberg

Den 20 december 2016 antog kommunfullmäktige Varbergs kommuns hållbarhetsmål för perioden 2017–2025. De fyra hållbarhetsinriktningarna är en del av Vision Varberg 2025 och inriktningarnas målbilder och fokusområden ska betraktas som ledstjärnor för att styra kommunens hållbarhetsarbete i rätt riktning. De ska vara vägledande i allt från målformuleringar till genomförande. Den övergripande hållbarhetsinriktningen *Varberg visar vägen* syftar till att säkerställa en hög ambitionsnivå inom de övriga tre inriktningarna. De tre underliggande inriktningarna *Livskraftiga ekosystem*, *Hållbar resursanvändning* och *Välmående samhälle* behandlar hållbar utvecklings tre dimensioner och beskriver de områden där kommunens hållbarhetsarbete ska fokuseras. För att Varbergs kommun framgångsrikt ska leva upp till ambitionerna i hållbarhetsmålen krävs ett systematiskt och koncernövergripande hållbarhetsarbete, det förutsätter fortsatt arbete för att hållbar utveckling ska bli en välintegrerad del av befintliga strukturer, målstyrning och kommunägda bolag och nämnders arbete. Avfallsplanen är ett viktigt verktyg för att nå ett mer hållbart samhälle och beröringspunkter mellan kommunens målsättning och avfallsplanen återfinns främst inom inriktningarna *Livskraftiga ekosystem* och *Hållbar resursanvändning*.

Falkenberg

I Falkenberg antogs 2011 "Plan för den ekologiska hållbarheten". I denna finns ett mål om att "Minska den totala mängden avfall och öka återvinningen av material", vilket stämmer väl med målen i avfallsplanen.

Falkenbergs vision "Vi växer för en hållbar framtid" konkretiseras i övergripande kritiska kvalitetsfaktorer för hållbar tillväxt och hållbar organisation där utvecklingsmål sätter fokus för kommunens utveckling. Utvecklingsmålen greppar de tre dimensionerna av hållbarhet och pekar ut riktning och önskvärda resultat. Den politiska viljeinriktningen med vision och utvecklingsmål är tydlig och när det gäller den ekologiska hållbarheten har vi "medvetet valt en hög ambitionsnivå som miljökommun och vill vara ett gott föredöme genom att värna natur och miljö. Vi ska jobba för att minimera vår klimatpåverkan och stimulera utvecklingen av förnybar energiproduktion och innovativ miljöteknik. Vi är måna om att använda vår plats på rätt sätt, värna jordbruksmarken och öka medvetenheten om ekologiska samband. I vår vardag tänker vi klimatsmart, vi hushållar med våra resurser och förbrukar inte mer än vad vi behöver." Den politiska viljeinriktningen behöver konkretiseras och integreras i det dagliga arbetet i kommunens alla verksamheter och bolag. Avfallsplanen gör just det med sina mål och åtgärder och är därmed en viktig del i kommunens hållbarhetsarbete.

8.7 EU:s direktiv och förordningar

Det finns flera direktiv från EU som kan påverka avfallshanteringen på olika sätt och det viktigaste är ramdirektivet om avfall. I denna finns bland annat avfallshierarkin och uttryckliga krav på medlemsstaterna att främja återanvändning och materialåtervinning. Ett steg i detta arbete är regeringens pågående utredningar om delningsekonomi och om hur återanvändningen ska öka.

För att ytterligare betona avfallshierarkin, finns det i ramdirektivet krav på medlemsstaterna att ta fram nationella program för förebyggande av avfall. Naturvårdsverket har beslutat om program för förebyggande av avfall och har påbörjat nästa program som kommer att ingå i den nya nationella avfallsplanen som ska tas fram för 2018-2023.

Ytterligare några EG-direktiv som påverkar den nationella lagstiftningen om avfallshantering är:

- EG-direktivet om deponering beslutades i april 1999 och bestämmelserna har införlivats i svensk lagstiftning i form av förordning om deponering av avfall och Naturvårdsverkets föreskrifter om deponering, som i stort följer EU:s deponeringsdirektiv.
- EG-direktivet om förbränning av avfall beslutades år 2000 och har införlivats i svensk lagstiftning i form av bland annat förordningen om avfallsförbränning och Naturvårdsverkets föreskrifter om avfallsförbränning.
- EG-direktiv om förpackningar beslutades 1994 och har införlivats i svensk lagstiftning i form av bland annat förordning om producentansvar för förpackningar.
- EG-direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter beslutades 2003 och har införlivats i svensk lagstiftning i form av bland annat förordning om producentansvar för batterier samt producentansvar för elutrustning.

Utöver ovanstående direktiv påverkas avfallsplaneringen av direktiv om miljökonsekvensbeskrivning för planer och program, vilket är inarbetat i den svenska miljöbalken och förordningen om miljökonsekvensbeskrivning.

De enda EG-förordningar som hittills finns beslutade och som reglerar avfallshanteringen är EG-förordningen om avfallsstatistik samt EG-förordningar som reglerar transporter av avfall, inklusive export av avfall. Det finns dock angränsande EG-förordningar som berör vissa delar av avfallshanteringen, t.ex. EG-förordning om säker förvaring av kvicksilver.

8.8 Nationella lagar och förordningar

8.8.1 Allmänt

Det finns ett flertal lagar och förordningar som berör avfallshantering. De lagar som styr den kommunala avfallshantering och hanteringen av hushållsavfall är framförallt miljöbalken med tillhörande förordningar, bl.a. avfallsförordningen och förordningarna om producentansvar. Anläggningsägare berörs dessutom av bl.a. förordningen om deponering av avfall och förordningen om avfallsförbränning.

Avfallsplaneringen styrs av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:2) om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall. I dessa föreskrifter finns angivet bland annat att avfallsplanen ska innehålla mål för och beskrivning av hanteringen av både avfall som kommunen ansvarar för och sådant avfall som kommunen inte ansvarar för.

Insamling av matavfall och biologisk behandling med syfte att återföra mullämnen och näringsämnen till åkermark påverkas även av lagstiftning för skydd av mark och minskad risk för smittspridning till djur och människor.

Tillsynen enligt miljöbalken utövas av kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd eller motsvarande, eller av länsstyrelsen. Naturvårdsverket är central myndighet när det gäller avfallsfrågor.

Avfallshantering påverkas även av annan lagstiftning än ovan nämnda miljöbalk med tillhörande förordningar, t.ex.

- Plan- och bygglagen, PBL, där det bland annat ställs krav på kommunala översiktsplaner och att hänsyn tas till var nuvarande och framtida avfallsanläggningar samt nedlagda avfallsupplag finns. I PBL finns särskilda bestämmelser om rivning. När en fastighet rivs ska en rivningsplan göras för att redovisa hur rivningsmaterial ska tas om hand och farligt avfall ska särskilt beaktas.
- Arbetsmiljölagen och tillhörande förordningar och föreskrifter. Det är viktigt att arbetsmiljöfrågorna ingår som en naturlig del i avfallsarbetet.
- Lagen om transport av farligt gods med tillhörande förordning och Räddningsverkets föreskrifter reglerar bland annat transporter av farligt avfall.
- Lagen om offentlig upphandling.

8.8.2 Miljöbalken

Den övergripande lagstiftningen är miljöbalken som trädde i kraft 1 januari 1999. I balkens andra kapitel finns de s.k. allmänna hänsynsreglerna som gäller för alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd. Regler om avfall och producentansvar finns främst i miljöbalkens kapitel 15 och i olika förordningar utfärdade med stöd av balken.

Miljöbalkens kapitel 15 handlar om avfall och producentansvar. Utgångspunkten är att avfall ska hanteras på ett sådant sätt att det inte uppkommer olägenhet ur hälso- eller miljöskyddssynpunkt. Kommunen ansvarar för transport och behandling av hushållsavfall. I kapitel 15 finns också bestämmelsen att det är förbjudet att skräpa ner i naturen eller på annan plats dit allmänheten har insyn.

Kravet på en kommunal renhållningsordning med avfallsplan finns i miljöbalken kapitel 15. Varje kommun ska ha en renhållningsordning som ska innehålla kommunens föreskrifter om avfallshantering och en avfallsplan. Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om avfall som uppkommer inom kommunen och åtgärder för att minska mängden avfall och dess farlighet. Renhållningsordningen innehåller även de bestämmelser som styr avfallshantering i kommunen och den ska antas av kommunfullmäktige.

Avfallshierarkin har på ett tydligare sätt förts in i miljöbalken under år 2016. Detta har skett dels genom att införa en skyldighet i 2 kap. 5 § om att vidta avfallsförebyggande åtgärder och dels genom att i 15 kap. 10 § ange den prioritetsordning som ska gälla vid behandling av avfall. Ändringarna trädde i kraft den 2 augusti 2016.

Avfallsdefinitioner

2011-07-10 trädde en ny avfallsdefinition i kraft. I miljöbalken 15 kap definierar man avfall enligt:

1§ "Med avfall avses varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. Ett ämne eller föremål ska anses vara en biprodukt i stället för avfall, om ämnet eller föremålet 1. har uppkommit i en tillverkningsprocess där huvudsyftet inte är att producera ämnet eller föremålet, 2. kan användas direkt utan någon annan bearbetning än den bearbetning som är normal i industriell praxis, och 3. kommer att fortsätta att användas på ett sätt som är hälso- och miljömässigt godtagbart och som inte strider mot lag eller annan författning. Ett ämne eller föremål som blivit avfall upphör att vara avfall, om det har hanterats på ett sätt som innebär återvinning och uppfyller krav i fråga om fortsatt användning enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 eller 28 §§ Lag (2011:734)"

Enligt miljöbalken, 15kap, 8§ är kommunen skyldig att omhänderta hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Hushållsavfall är sådant avfall som uppstår då man bor och lever under normala förhållanden. Jämförligt avfall är till exempel avfall från människor där de vistas, exempelvis skolor och äldreboenden.

8.8.3 Avfallsförordningen (SFS 2011:927)

I avfallsförordningen finns bland annat regler om kommunal renhållningsordning med föreskrifter och avfallsplan, exempelvis bestämmelse om att innehållet i avfallsplanen ska ses över vart fjärde år. Här finns även bestämmelser om hantering av avfall, samt beskrivning av vad som är avfall.

Avfallsförordningen reglerar även hanteringen av farligt avfall. Här finns en förteckning över olika typer av avfall. I avfallsförordningen finns också bestämmelser om tillståndsplikt för transport av avfall, och om uppgiftsskyldighet för den som ger upphov till eller yrkesmässigt transporterar annat avfall än hushållsavfall.

8.8.4 Miljöbedömning av planer och program

Enligt miljöbalken (6 kap) samt förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (SFS 1998:905) ska en avfallsplan bland annat miljöbedömas. Det är främst den betydande miljöpåverkan som genomförande av planen kan antas medföra som ska identifieras, beskrivas och bedömas.

8.8.5 Förordningar om producentansvar

För vissa avfallsslag har producenterna ansvar för insamling och omhändertagande. De som är aktuella nu är förordningarna om producentansvar för förpackningar (SFS 2014:1073), returpapper (SFS 2014:1074), däck (SFS 1994:1236), bilar (SFS 2007:185), glödlampor och vissa belysningsarmaturer (SFS 2000:208), elutrustning (SFS 2014:1075), batterier (SFS 2008:834), läkemedel (2009:1031) samt vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor (SFS 2007:193).

Det finns också frivilliga åtaganden för bygg- och rivningsavfall samt lantbruksplast.

Regeringen utreder frågan om samlingsansvar för förpackningar och returpapper. I mars 2016 överlämnade regeringens utredare sitt utkast till rapport om hur ett kommunalt samlingsansvar för förpackningar och returpapper ska kunna utformas.

8.8.6 Föreskrifter om innehåll i kommunal avfallsplan

Naturvårdsverket har, i mars 2017, beslutat om nya föreskrifter om innehåll i kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall. Krav enligt föreskrifterna som gäller mål och åtgärder i planen anges nedan.

Planens uppgifter om avfall i kommunen ska delas upp på det avfall som kommunen ansvarar för, respektive det avfall som kommunen inte har ansvar för. För avfall som kommunen ansvarar för ska planen innehålla mål för förebyggande och hantering av avfallet. Mål och åtgärder i avfallsplanen ska utgå från nationella miljökvalitetsmål och andra relevanta mål som berör avfallsområdet. För avfall som kommunen inte ansvarar för ska planen innehålla mål och åtgärder för att förebygga och hantera detta avfall, i den utsträckning som kommunen kan påverka detta. Avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för att förebygga och begränsa nedskräpning.

8.8.7 Förordning (SFS 2001:512) och föreskrifter (NFS 2004:10 med ändringsföreskrifter) om deponering och mottagning av avfall

Här anges bland annat att utsorterat brännbart avfall inte får deponeras efter den 1 januari 2002 samt att organiskt avfall inte får deponeras efter den 1 januari 2005.

Tillkomsten av förordningen har gjort att kraven avsevärt skärpts på såväl befintliga som kommande deponier. Samtliga deponier ska ha uppnått en enhetlig standard senast 2008. Bestämmelserna i förordningen avser framför allt krav på bottenkonstruktioner, sluttäckningskonstruktioner, provtagning och kontroller.

8.8.8 Föreskrifter och allmänna råd om hantering av brännbart och organiskt avfall (NFS 2004:4)

Denna innehåller bestämmelser om sortering av brännbart avfall, undantag från kravet att brännbart avfall ska förvaras och transporteras bort skilt från annat avfall, undantag från förbudet mot deponering av utsorterat brännbart avfall och organiskt avfall samt bestämmelser om dispens för deponering av utsorterat brännbart avfall och organiskt avfall.

I föreskrifterna om hantering av brännbart avfall finns regler för hur sorteringen ska gå till. Alla kommuner ska erbjuda möjlighet för den som ger upphov till hushållsavfall att sortera det. Särskilt angeläget är detta ifråga om det farliga avfallet.

Enligt föreskrifterna har den som ger upphov till annat avfall än hushållsavfall (d.v.s. verksamhetsavfall) skyldighet att sortera sitt avfall.

8.8.9 Andra lagar och förordningar som har betydelse för avfallshanteringen

Avfallshanteringen påverkas även av annan lagstiftning än ovan nämnda miljöbalk med tillhörande förordningar, t.ex.

- Plan- och bygglagen, PBL, där det bland annat ställs krav på kommunala översiktsplaner och att hänsyn tas till var nuvarande och framtida avfallsanläggningar samt nedlagda avfallsupplag finns. I PBL finns särskilda bestämmelser om rivning. När en fastighet rivs ska en rivningsplan göras för att redovisa hur rivningsmaterial ska tas om hand, och farligt avfall ska särskilt beaktas.
- Arbetsmiljölagen och tillhörande förordningar och föreskrifter. Det är viktigt att arbetsmiljöfrågorna ingår som en naturlig del i avfallsarbetet.
- Lagen om transport av farligt gods med tillhörande förordning och Räddningsverkets föreskrifter reglerar bland annat transporter av farligt avfall.
- Lagen om offentlig upphandling.